

הרב שך אמר על כך בהתרגשות רבה:
"זאגט מיר!" [הגידו לי]
האם הם מתו על קידוש ה'
או חיו על קידוש ה'?!
הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על אותם
שזכו לחיות או למסור את נפשם על קידוש ה'

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת בראשית | גליון מס' 400 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

"אני נותן צדקה ואומר שיהיה לזכות כל אלו שנהרגו על ידי הרשעים (ימ"ש), לאבי, לאמי, לאחי, לאחותי לרבי שמחה זליג, ולמחבר ספר 'תורת הארץ'

מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל על הנשמות שרעבות לכל פרוטה של צדקה

זיפח באפיו נשמת חיים (בי')

סיפורו של ילד. הייתי ילד קטן ונדחק לתוך הבית, יחד עם אבי שליט"א.

אהבתי לשמוע את שיחו של היהודי בעל הגוף הצנום הקדוש, עם הידיים הצנומות והעיניים המושפלות תמיד למטה לארץ.

במשך כל אותן פעמים רבות מאד שנדחקתי לשיעורים, הוא לא הוציא כמעט מילה אחת ממה שאינו שייך ללימוד עצמו. לגמרות ולתוספותים. הייתי אוהב לראות את ורידיו הכחלחלים שהיו מתנפחים בצווארו בשעת הלימוד ובמיוחד בשעת השיעול... לא היה זה שיעול של התקררות, אלא שיעול של יגיעה וטרחה בלימוד התורה.

הייתי מסתכל עליו הרבה, והדיבורים השקטים ללא קול. כמעט בלחש, שלא הבנתי מהם כלום, חימומו את נשמתו הילדותית, אני יודע מדוע הם חימומו, אבל זו המציאות.

לא אתבייש לספר, כי לא נותר במוחי כלום משיחו ושיגו, כי לא הבנתי מאומה מהם, נחקק בי רק המראה של הגוף הכפוף מעט האוהב לקרוא מעט, ולחשוב הרבה...

אבל שיחה אחת שלו עם נכדו, שמעתי היטב, והבנתי, ואבי הסביר לי מה הוא אמר. והדיבורים נחרטו בליבי.

היה זה באחד הבקרים לפני שעת נץ החמה, אבא הלך איתי דרך סמטאות שקטות בניברקיות באותן שעות, ועלה איתי במדרגות הבית.

לפני ותיקין

הבוקר ברחוב חזון איש 5 - מעוננו של רב אהרן-לייב, התחיל מאוד

מוקדם. לא יודע מתי הוא התעורר, אולי בחצות אולי אחר כך, אבל אחרי 'עלות השחר' לפני תפילת וותיקין, כבר ישבו תלמידים אברכים ללימוד בצוותא עד שעת התפילה.

בסיום השיעור הוא הקפיד לומר את 'ברכות השחר' בקול כדי שיענו אמן. לאחר מכן הנחת תפילין, ויצא מחדרו מעוטר לכיוון תפילת שחרית בחדר הגדול הסמוך.

מידי יום, רגע לפני תחילת התפילה, התעטף לדקה אחת, לפעמים פחות מדקה, אולי רק חצי דקה, בארשת פנים רצינית נוספת, ניכר היה עליו כי הוא פועל כעת גדולות ונצורות.

הוא היה עומד כפוף ומשלשל מטבעות לקופות הצדקה שהיו בבית: עשר אגורות ועוד עשר אגורות (המטבע שהיה שווה פרוטה) ברוב

המקרים היה גם ממלמל משהו, אבל ברבות הימים הפסיק למלמל, והיה מהרהר ומשלשל. פניו הפיקו אור מיוחד.

דממה הייתה לידו

בדרך כלל היה מכניס מטבעות זעירות לכל הקופות שהיו על השולחן. מי שהיה בבית פחד להתקרב, לא נותר לו אלא לצבוט את עצמו ביראת הכבוד ולשאול את עצמו ביראת כבוד ולשאול את מחשבתו: האם נותן מספר קצוב של מטבעות? מדוע לא מטבע אחת גדולה? אבל היה פשוט גם לילד הקטן ביותר. כי ליד הרב שטיינמן לא שואלים שאלות, מביטים בשתיקה וממשיכים. מה שראית הרווחת. בסיום נתינת הצדקה המשיך בפסיעותיו ונעמד לתחילת תפילת שחרית.

אחרי התפילה

בוקר אחד ואני לא יכול לשכוח.

התפילה הסתיימה, ואחר כך ליוונו אותו לחדר שלו. ואז הנכד שאל בהססנות וקול רועד קמעה: "לגבי הפרוטות שסבא נותן לפני התפילה - -".

רב אהרן-לייב בענוותנותו, חשב רגע אחד ואז פתח ואמר לו: "אני נותן צדקה ואומר שיהיה לזכות כל אלו שנהרגו על ידי הרשעים (ימ"ש), לאבי, לאמי, לאחי, לאחותי רבי שמחה זליג, ולמחבר ספר 'תורת הארץ' (חבר שלמדו אתו בישיבה והתכתבו בלימוד: רבי יהודה משובים הי"ד) ולכל אלו שנפטרו ועדיין לא עברו י"ב חודש מפטירתם. וליהודי פלוני בן פלוני שהוא כבר שוכן עפר זמן רב (לא נקב בשמו).

הנכד שמע את מה ששמע, היה מבולבל מרוב התרגשות. וזרק שאלה מפיו: "עשר אגורות לשש מיליון איש שנהרגו על ידי הרשעים, עשר אגורות לשישה מיליון נשמות, וכי זה לא סכום 'חסר משמעות'!?"

חשתם פעם כיצד נוטלים את הקדושה בידים ואוחזים בה. זה מה שהיה אז. כאשר הרב שטיינמן הסתכל עלינו, על כל השלושה שהיו בחדר. גדול הדור כאילו התמתח בבת אחת ופניו התחדדו, הביט עליו בפליאה, מה לא מובן לך:

"נכון שעשר אגורות לא מתחלקות לשש מיליון. אבל מצווה! מצוות צדקה, מצווה יכולה להתחלק למיליונים, ועוד יישאר עודף...! ושוב שתק ועצבות קלה נמרחה על פניו ואמר:

"והנשמות, אוי, הן רעבות לכל פרוטה, איזו תשוקה, מסכנים, הרי אין להם אפשרויות".

הסבא קדישא לא הניח לנכדו, אלא המשיך וסיפר:

היה צדיק גדול (לא נקב בשמו, אבל הכוונה ל"ישמח משה" זצ"ל) שנסע בשליחות להתפלל על קברו של ה'נועם אלימלך' זצ"ל. אביו אמר לו כי כאשר מגיע לקברו של ה'נועם אלימלך', שיידע, כי לא בכל עת הנשמות נמצאות בקבר, ולכן, כאשר יגיע, יתן פרוטה לעילוי הנשמה שתלך להודיע לנשמת ה'נועם אלימלך' שבאו להתפלל על קברו.

הצדיק עשה כך, ואמר אחר כך, כי ראה אלפים ורבות נשמות הרצות בכל כוחם להשיג להיות הראשון לומר לרבי אלימלך, ובכך לזכות במטבע זו. כאן, החלו דמעות פורצות מעניו של רב אהרן-לייב:

"הם רעבים לפרוטה נוספת. לכל מצוה נוספת, הנשמות לאחר פטירתם יודעים מהו ערך מצוה. שם הם כבר כמו 'שנורר', כמה מסכן אדם שזקוק להרבה 'שנור אחרי פטירתו - אמר הסבא לנכד, בדמעות, כמי שצופה עם הרבי ה'ישמח משה' על הנשמות המתרוצצות בכל כוחם לתפוס מצוה נוספת שתעטוף אותם.

גם ילד קטן כמותי, וזכר את אותו בוקר, שילווח אותי, עד שגם אני אגיע למקום הנשמות הרעבות... למצוה נוספת לעילוי נשמתם....

הערה:

רשימה. בחודש תמוז תשס"ט. סבא החל להוסיף פרוטות בודדות וכה אמר לי. בזמן האחרון אני נותן צדקה לדודי זקני (אלטער פעטער) ר' משה אהרן בן ר' שלמה חיים ז"ל אח של סבתא שלי נפטר בשנת תרס"ג, הוא היה 'מורה הוראה' ארבעים שנה, ונפטר ללא ילדים. כזה חסד ממש מחיה אותם! וכן לדודי רבי אשר חיים ב"ר משה אליהו ז"ל היה תלמיד חכם יקר, אח של אמי. שגידל אותי. בקיץ היו שולחים אותי כילד לביתו בעיירת קמניץ, כמו שהיום נקרא 'נופש', והתחזקתי בבריאות, וגם לו לא היו ילדים. רק כשאדם חי הוא יכול לעשות, אבל אלה שכבר נפטרו מסכנים אינם יכולים לעשות כלום, לכן התחלתי מהשבוע לתת צדקה גם עבורם לקופת העיר. הם כמו רעבים שלא יכולים להשיג אוכל בכוחות עצמם, חסד שאין לתאר" - אמר.

נשמה נוספת אחת

אבל מי היא אותה נשמה עלומה שעליה אמר רב אהרן-לייב: "וליהודי

המשך בעמוד 9

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכרייכה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

בעוד הם מְכַנְּסִים את כל היהודים, שאל רבי אליהו את הרב מה הנוסח המדויק שצריך לברך על קידוש השם!

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א - אנחנו צריכים לעשות במסירת נפשנו ובכל מאוּדוֹנו, לפרסם אמונתו יתברך שמו

אחד הפליטים שנמלטו מהעיר וורשה והגיעו לליטא, בחפשו מפלט לנפשו, אבל נפל מן הפח אל הפחת, בראותו שגם לליטא הגיעה ידם הטמאה של הנאצים.

לא יזכו יותר לראות את אור-החיים

ר' אליהו, שהיטיב להכיר את דרכם של הרשעים הללו, ידע שאלוהו השעות האחרונות של חלק גדול מהניצבים על המגרש הזה, שלא יזכו יותר לראות את אור החיים עלי-אדמות, כי למועד הזה מחר יוצאו להורג.

הוא התקרב אליי ושאל מה הנוסח המדויק של הברכה שצריך לברך לפני שמוסרים את הנפש על קידוש השם. אהה, ראה ה' והביטה איזה בנים יש לך כאן בעולם הזה. על מה הם חושבים בשעותיהם האחרונות - - -

שאלתו של ר' אליהו היתה, האם הנוסח הוא 'אשר קדשנו במצוותי וציוונו על קדוש השם', או 'אקב"ו לקדש את השם'? השואל הוסיף וציין שהשאלה מוסבת גם כלפיו, והוא בעצמו מעונין לדעת איך לברך, אם ח"ו יגיע לידי כך; ומלבד זאת, הוא רוצה לקיים מצוה נוספת, אולי האחרונה בימי חייו, והיא, לעבור בין הפקודים-למוות, וללמדם כדת מה לעשות אם תגיע שעתם האחרונה, ולזכותם שיברכו את הברכה כדין.

שינן את נוסח הברכה

והנה, בספר 'יוסף אומץ' (אות תפ"ג) מובא נוסח הברכה של מקדשי

בואו נראה את קדושתו של העם היהודי, ועד כמה פיעמה בכל לב יהודי התשוקה לקדש את שמו יתברך. הגיעו הדברים לידי כך שגם בשעותיהם האחרונות פעלו בניו של א-ל חי למימוש המטרה הזו. בשו"ת 'ממעמקים' של הרב אפרים אושרי (חלק ב', סימן ד') כתוב: 'מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה על חללי בת עמי, שנהרגו נטבחו ונשרפו על קידוש שמו הגדול על ידי הרשעים הגרמנים ימ"ש. 'בזכרי את "היום השחור" - כפי שיהודי גיטו קובנה כינו את היום המר והנמהר, יום א' לחודש מרחשון תש"ב - נפשי עלי תתמוגג ולבי נמש בקרבי, על הַרְג אנשים נשים וטף, זקנים עם נערים, יונקים ועוללי טיפוחים בזרועות אמהות רחמניות, כולם נספו בידי האויב אשר לא ידע רַחם, הַרְג ולא חמל, ורווה דם נקיים טהורים וקדושים'. ביום ההוא פורסם צו על ידי הנאצים הארורים שעל כל יושבי הגיטו, ללא שום יוצא מהכלל, להתייצב ב"מגרש הדמוקרטי" שבתוך הגיטו, ומי שלא ימלא אחרי ההוראות ויישאר בביתו, אחת דתו להמית.

גם מלאכי-מרום נבהלו-נחפזו

אין לשער ואין לתאר את גודל הפחד והבהלה שאחזו את יהודי הגיטו. כולם ידעו שבינם זה יוכרע גורלם לשבט או לחסד, וכל אחד מהם יעבור תחת שבט הביקורת של מטה-החובלים והזעם של הרוצחים, שיחרצו את משפטי לחיים או למוות.

ואכן, בתי הגיטו התרוקנו מיושביהם. הורים הובילו את ילדיהם הקטנים, ובנים תמכו וסעדו את אבותיהם הזקנים שהלכו על משענתם, חולים ותשושי-כח נישאו על ידי בני משפחתם, כולם הלכו הלוך-ילך-ובכה למגרש הזוועות.

קולות הבכיה והתאניה נשמעו מכל עבר, ממשיך התיאור בשו"ת הנ"ל; תננות לא אוּכַל את קולות השבר היגון והאנחה שנשמעו מכל צד, לא ידענו מה יהיה בסופנו, אבל אחת ידענו: נגזרנו ואבדנו.

היום ההוא התאפיין בסופה ובסערה חורפית, הגשם והשלג נתכו מן השמים. יושבי מרום בשמי ערבות, מלאכי מעלה, משרתי א-ל עליון, גם הם כביכול נבהלו-נחפזו, וזה אל זה שואלים, איה א-ל א-לים; אנה, שוכן מעולים, רחם על שארית צאן מרעייתך המובל לטבח, כצאן טבחה.

וככה התאספו במגרש כל יושבי הגיטו, שמשפרם הגיעו לכשלושים אלף איש, שהמתינו להופעתו של המרצח הגרמני הידוע לשמצה בשם רוקא, שתִּפְקֵד כסלקטור מטעם הגסטפו, ובידו ניתן הגורל של כל יהודי, כחומר ביד היוצר, ברצותו מוחיה וברצותו ממותת. ואז, במעמד זה, ניגש אליי (אל הרב אפרים אשרי) ר' אליהו הי"ד,

כששמע על כך אבי מורי זצ"ל ביקש להיוועד עימו, כדי לשמוע פרטים אודות בני משפחתו שנספו במלחמה. בין הדברים סיפר לו הרב אונגר על שאלה שהגיעה לפתחו, בעיצומם של ימי המלחמה הארוכה

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על אותם שזכו לחיות או למסור את נפשם על קידוש ה'

קול דמי אַחיק צעקים אלי מן האַדמָה (ה'י')

עדויות ותיאורים מרטיטים השתמרו על אותם שזכו למסור את נפשם על קידוש ה', בלי כל כניעה ובלי מורך לב. אלו שעמדו מול כיתת יורים, מול חרב חדה, מול מדורת אש לוחטת, וקיימו בשמחה בטוב לבב ובהרגשה עילאית את המצוה של 'בכל נפשך ובכל מאודך', בבחינת 'מתי יבוא לידי ואקיימנה', כטבע מוטבע ברוחנו ובשורשנו מאבינו הזקן.

באחת משיחותיו של אבי מורי זצ"ל הוא סיפר דבר מעניין:

הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל, גאב"ד קהילת 'חוג חתם סופר' בני-ברק, וראש ישיבת 'מחנה אברהם', היו לו פנקסים מסודרים בהם כתב פרטים שונים אודות אלו ששהו בקרבתו בשנות המלחמה, באיזה תאריך עלו למרום וכו'.

כששמע על כך אבי מורי זצ"ל ביקש להיוועד עימו, כדי לשמוע פרטים אודות בני משפחתו שנספו במלחמה. בין הדברים סיפר לו הרב אונגר על שאלה שהגיעה לפתחו, בעיצומם של ימי המלחמה הארוכה, כאשר שהה הוא במחנה המות 'אשוויץ' הידועה לשימצה. הגרמנים ימח שמם היו כידוע אנשים מאוד מסודרים וקפדניים באורח חייהם, וכך גם את כל 'תעשיית המוות' המחרידה הם הפעילו בצורה מאוד מדויקת ומתוקנת, באכזריות ואדישות אופיינית. כל יום ויום הוגשה רשימה מסודרת של אסירים שעומדים להיות מובלים לתאי הגזים, לא לפי שמותיהם אלא לפי המספר שחקקו הרשעים בבשרם, ועל פיהם הזעיקו הממונים מכל קצוות המחנה את אלו שנחרץ גורלם, השם ירחם.

באחד הימים ניגש אחד מהיהודים ששהו במחנה אל הרב אונגר והיה נראה בהול במיוחד, בפיו היתה שאלה מזועזעת. לדבריו, לפני דקות אחדות פנה אליו הנאצי שהיה ממונה להזעיק את הקרואים והודיע לו כי בנו יחידו - שמשום מה מצא חן בעיניו - מופיע בין אלו המיועדים להיות מובלים היום אל תאי הגזים, ואם חפץ הוא שבנו ישאר בחיים עליו להעלים אותו בטרם עת.

הלה בא אל הרב אונגר לשאול האם אכן הדבר מותר על פי הלכה, שכן אם הופיעו באותה רשימה כך וכך קרבנות, הרי כאשר לא ימצאו את בנו לא יסוגו מהתוכנית הראשונית, אלא יטלו אחר במקומו, והאם יש היתר כזה לגרום מיתה לאדם אחר על ידי העלמת בנו?

אבי שאל את הרב אונגר מה היתה תשובתו, והוא אמר: "נו! מה כבר יכולתי לענות על שאלה מעין זו, פשוט הורדתי את הראש ובכיתי

יחד עימו..."

זו היא דוגמא לאותן סוג השאלות שמסוגל להכיל רק לב יהודי, מזרע של אברהם יצחק ויעקב! נורא ואיום!

היהודי החרדי שנוולד בבית של יראים וחרדים, ויכול לקיים את המצוות בהשקט ובשלווה, אין לו לכאורה אפשרות 'למסור נפש' כפשוטו על קיום התורה והמצוות. כיצד יוכל הוא אכן לקיים את הדברים ולחיות לאורם יום-יום?

התשובה היא, שאמנם נכון שהאדם אינו יכול לבחור בעצמו אפשרות כזו למסור את נפשו למות על קידוש השם, כי אך 'את אשר יבחר ה' הוא הקדוש'. אולם יכול גם יכול האדם לחיות על קידוש השם!

זאת על ידי התגברות עצמית של העדפת רצונות התורה על רצונותיו האישיים. גם לזאת יקרא מסירות נפש! זה הוא קידוש ה' תמידי שאין להקדוש ברוך-הוא נחת רוח למעלה מזאת! וביד כל אדם נתונה היכולת ליישמו בכל עת, אם הוא רק משתוקק לכך.

כך ידוע אשר הגיד המלאך המגיד למרן רבי יוסף קארו זצ"ל - בעל ה'בית יוסף', שברבות הימים יזכה למות על קידוש השם. לבסוף לא ידוע שמת על קידוש ה' כדברי המגיד. יש מגדולי עולם שהסבירו שהמגיד התכוון לומר לו שיוזכה למצוה גדולה וחשובה יותר מלמות על קידוש ה' והוא לחיות על קידוש השם. משום

שבמיתה מוסר האדם את נפשו פעם אחת, ואילו המוסר נפש על קידוש השם בחיים הוא מוסר את נפשו יום יום ושעה שעה לקיים את רצון ה'.

הרמב"ם (הלכות יסודי התורה ה, יא) כותב כיצד מקדשים את ה' מחיים: "אם דקדק החכם על עצמו; והיה דבורו בנחת עם הבריות. ודעתו מעורבת עמהם. ומקבלם בסבר פנים יפות, ונעלב מהם ואינו עולבם. מכבד להן ואפילו למקילין לו. ונושא ונותן באמונה... ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפני משורת הדין, והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם, עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו הרי זה קידש את השם!..."

והענין נמצא בבחירתו של כל אחד ואחד מאיתנו, היכולת והאפשרות לחיות על קידוש השם.

באחד המעמדים המרגשים של פתיחת "ירחי כלה" המסורתית בהיכל ישיבת פוניבז', נשא דברים ברגש קודש, בלהט מיוחד ובדמעות מחניקות, מרן ראש הישיבה **הגרא"מ שך זצ"ל**. הרושם וההדים שלהם אינם נמחים מזכרוננו.

הוא סיפר על אותה קבוצה של קדושים שנלקחו לתאי הגזים בימי השואה הארורה, ודקות אחדות קודם שמסרו נפשם על קידוש השם נזכר אחד מהם שהיום הוא חג שמיני עצרת - שמחת תורה. "היום שמחת תורה!" זעק לחבריו, אך ענו לו ביאוש: "נו, ומה יש לנו

מכך? הלוא במצבנו כעת אין לנו כלל ספרי תורה לרקוד עימם? אפילו לא חומש וסידור!"

השיבו הלה בתעצומות נפש: "מדוע תאמר כן? ומה בכך שאין לנו ספר תורה, הרי הריבוננו של עולם איתנו! הבה ונרקוד יחד עם הריבוננו של עולם!..."

וכך החלו לשרי שירי דביקות ולרקוד בשארית כוחותם, בתוך הגהיגום הנאצי, עד השיבם את נשמתם בטהרה למרומים.

הרב שך אמר על כך בהתרגשות רבה: "זָאָגְט מִיר!" [הגידו לי] האם הם מתו על קידוש ה' או חייו על קידוש ה'?! הכיצד מסוגל האדם למות על קידוש ה' בכזו דביקות בה' אם לא שחי את כל ימי חייו על קידוש ה'?! הרי לא יתכן למות בכזו קדושה וטהרה, ולעמוד בכאלה נסינות קשים מבלי הכנה נפשית מראש!..."

והוסיף משפט מצמרר: "האמינו לי! שמקנא אני באותם יהודים! בתענוג הגדול שהיה להם באותם רגעים! הם רקדו עם הרבוננו של עולם! האם יכול להיות תענוג גדול מזה! זו היא מציאות שכאן בעולם הזה זוכים לעולם הבא..."

מוסר ההשכל שלנו הוא, שביד כולנו ישנה יכולת ואפשרות לחיות על קידוש השם, וזו היא זכות וחובה שמוטלת על כל אחד ואחד מזרע אברהם אבינו לפי דרגתו ומעלתו להמשיך את מורשתו, לחיות על קידוש השם במסירות נפש.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

המשך מעמוד 3 | רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

את זה בשם מרן רבנו החפץ חיים זצ"ל.

'ואני גם כן שמעתי מנכדו של החפץ חיים, הגאון רבי יהושע לוינסון, שהיה גם הוא בגיטו, שכך שמע מהחפץ חיים זצ"ל, שיש לברך את הברכה כפי הנוסח של השל"ה'.

והוסיף גיסי מרן הגאון רבי חיים קניבסקי (שליט"א) זצוק"ל לעיין ב'קרוב נתנאל' (פסחים, פרק א' אות כ') שאומר שצריך לברך 'על קידוש ה', ומחלק שם בין מצוה רגעית למצוה מתמשכת.

הנאצים הרי רצחו גם את אלה שיצאו לשמד

והנה, צריך עיון על עצם ברכת קידוש ה' בימי השואה, שהרי הנאצים רצחו כל מי שהוא מזרע היהודים, גם את אלה שיצאו לשמד; ואם כן נמצא, שאותם יהודים לא עמדו לפני האפשרות לכפור בעיקר ולהינצל, ובמקרה זה אין מקום לברכת קידוש ה', כיוון שברכה זו נתקנה רק אם נותנים ליהודי את האפשרות הנ"ל, ואז אם פושט צווארו לטבח הוא מקיים 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', ומברך!

אמנם, יש מקום לומר שיש לברך על עצם היותנו יהודים, וכשהנאצים הורגים את בניו של השי"ת רק בגלל שהם יהודים, על זה עצמו אולי ראוי לברך. אולם אין לנו מקור על כך.

(מתוך הספר 'לקיים' בעירכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

השם, וציטט את נוסח הווידי של 'מורנו הרב מק"ק פרנקפורט שקידש את השם, והוא: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו לאהוב שם הנכבד והנורא, ההיה וההוה והעתיד להיות, בכל לבבנו ובכל נפשנו, ולקדש שמו ברבים, ברוך אתה ה' מקדש שמו ברבים. ואחר-כך יאמר שמע ישראל, וימסור צווארו על קדושת שמו'.

ובשער האותיות של השל"ה (סוף אות א') כתב שיש לברך בנוסח זה: "ברוך אתה ד' אקב"ו לקדש שמו ברבים", כדי הרבה מצוות עשה שמברכין על קיומן. ועיין שם, שכתב גם כן הטעם למה מברכין "לקדש" ואין מברכין "על קידוש".

הרב אשרי כותב בשו"ת 'מומעקים' ש'הוריתי לו שלפי דעתי יש לברך כפי הנוסח של השל"ה, והיינו: ברוך ה' אמ"ה אקב"ו לקדש שמו ברבים, וכך בדעתי לברך'.

והקדוש ההוא, ר' אליהו הי"ד, שנה ושינן את נוסח הברכה, ולימד אותנו גם ליהודים אחרים, כדי שתהא הברכה משוננת ומחודדת בפיהם, וידעו איך לברך לכשתגיע שעתם ח"ו למות מות קדושים.

'ואחרי איזה זמן, כותב הרב אשרי ב'מומעקים', בא אלי שוב הקדוש הנ"ל וסיפר לי שגם הגאון רבי אלחנן ווסרמן לימד את בנו רבי נתנלי, שגם הוא היה שם, את נוסח הברכה כהשל"ה, ואמר לו

בקול רועד בקעה מפי האם זעקה: לאזער מנ'ע, האם זה אתה? אהה! אל הילד הזה התפללתי. דמעה מלוחה האיצה את דרכה על מדרון הלחי של האם הקשישה, ואז נפרץ מעין הדמעות. וזה הפך לבכי קרוע לב. וגם מרן פרץ בבכי קולני. הוא בכה, ואמו בכתה

על הפגישה המרטיטה של מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל עם אמו הישישה

קניתי איש את ד' (ד' א')

הקב"ה נתן לכם אמה

והיא "ראתה מכתבים". בנה רבי אלעזר מנ'ע עמד עמה בקשר מכתבים רצוף. תמיד נהגה לשבת בפינתה, כשספר התהילים מונח על הכסא הסמוך למיטתה. האור בבית היה עמום, כשהחורף החשיך את הרחובות של העיירה הקטנה. טיפות הגשם נקשו על הזוגית. והעששית פזרה אור סמיך. שם, באותה פינה, היא ישבה וקראה את המכתבים. קריאה אחר קריאה, פעם אחר פעם. הבית היה ריק. אך הלב מלא, מבקש לעלות על גדותיו. המכתבים הללו, היו דרך לקיים "כיבוד אם". הם הסבו לאם הקשישה עונג גדול ומרפא למכאובי הנפש.

העינים הבלות מזוקן

האם אזכה לראותו? נהגה תמיד לשאול את ילדיה; ר' אשר, שנותר בבית הקטן, וזאת בנה ר' ישראל מאיר ובתה פייגה, אף הם תושביה של וואבילניק.

האם יוכלו עיני הבלות מזוקן, לשזוף את מראהו של בני מחמדי אלעזר מנ'ע?

מרן זצ"ל נהג להתכתב עם אחותו שבארץ ישראל ועם אחיו ר' אשר, שנותר בוואבילניק במחיצת אמו. אחר פטירת האב, המשיך

בתחנות הדרך המיוחדות שבחיי מרן זצ"ל, שמורה נסיעה אחת סודית. נסיעה שמרן זצ"ל חרד לקראתה בתפילות והשתדלויות. לשמה היה עליו להתאמץ ללא לאות, כדי להשיג את ה"ויזה" הנחוצה. עבורו היתה זו ויזה למצות "כיבוד אם". ויזה עם טווח קצר מאד אך של הזדמנות חד פעמית וחולפת לקיום המצוה, אליה כסף פרק זמן של כשלושים שנה. נסיעה קצרה אל וואבילניק, אל האמא. לאחר שלושים שנות פרידה רוויות געגועים.

כל אותן שנים ארוכות מאז ימי הנערות, כאשר בהוראת אמו יצא מרן את בית הוריו שבוואבילניק וגלה בגפו למקום תורה, לאורך כל עשרות השנים שעשה בסלוצק, בקלצק, בנובהרודוק ובלוניץ, לא זכה לראות את פני אמו, והאם מרת בת שבע נותרה בבית הקטן שבוואבילניק.

מלחמת העולם הראשונה וגרורותיה קבעו תחומים וגבולות בתוככי אדמת ליטא ההיסטורית, אשר נחלקה לשלושה שלטונות - לטביה, ליטא ופולין. דרכי הגישה מן העיירות שבלטביה שבצפון, כדוגמת העיירה וואבילניק, אל כל אותן ערים ועיירות שבשטחה של פולין. בהם ישב מרן זצ"ל אותן שנים, היו כמעט מן הנמנע, אם לא בדרכי עקלתון. וגם זאת רק אחר השגת אשרות-מעבר ממדינה למדינה.

לבכות בדמעות רטובות

הגעגועים של מרת בת שבע לילדיה לא נתנו לה מנוחה. היא שליוותה אותם תמיד בתפילות הדרך, לא מצאה מרגוע לנפשה. לב של אמא לא חדל מלפענעם בהמיית געגועים. כמו צפור שגוזליה פרשו כנפיים ועזבו את הקן, נותרה בוואבילניק לבדה.

כשהיא נושאת על כתפיה השחות את כל משא השנים, התקשתה לשבת בניחותא על פסגת זקנותה. הגם ששמעו של בנה "הגדול" - רבי אלעזר מנ'ע, הגיע לאוזניה, לא הביאה השמועה הטובה הזו ארוכה לגעגועיה. בדמעות ליוותה את עזיבתו את הבית כשגלה כילד למקום תורה. היא התפללה ובכתה שיצמח להיות גדול בתורה. ועתה התמלאה משאלת לבה. אבל לב של אמא מי יבין? היא קיוותה לראות את פניו, והוא היה כל כך רחוק, רחוק מהעין, אבל קרוב מאד ללב.

הרבה מעכבים עומדים לאדם בדרכו לקיום מצוה, ודאי למצוה גורלית. תוקף ויזת המעבר היה לשלושה שבועות בלבד. הסוסים לא בדיוק יודעים להתחשב בכך, גם לא מזוג האויר הסוער של אמצע החורף. בעגלה מקרטעת שמאיימת לשקוע בבוקר, הוא יצא לדרך. מפעם לפעם נאלץ לרדת ולסייע בחילוצה של העגלה. בדברו על אותה נסיעה, סיפר מרן, כיצד נאלץ לסייע בהחלפת האופן. הוא נטל עמו לדרך רק טלית ותפילין וגמרא. אפילו אוכל לא היה לו די לדרך הארוכה, אך ככל שהדרך הלכה וקרבה, כן גברה התרגשותו. כמו כן נאלץ להחליף מספר רכבות. מבטם מטיל האימה של שומרי הגבול, איימו לשים קץ לתכניתו. וכשעצרה הרכבת בתחנה של פוניבז' הסמוכה לוואביליניק, החסיר הלב פעימה.

מסע אל נתיבי הזמן

הנסיעה שעוד נותרה לו מפוניבז' לוואביליניק היתה לדידו של מרן סערת רגשות נוראה. בדרך הזו הוציאה אותו אמו לראשונה מהבית, והוא ילד בן אחת עשרה שנים בדרכו לפוניבז'. זה היה הניתוק הראשון מבית הוריו. הדרך הזו, שלוש ק"מ של טלטולי גוף ורגש, היתה מסע בנתיבי הזמן, חזרה אל המראות של ילדותו. העגלה קפצה על מהמורות הדרך, אך הרגשות טלטלו את מרן חזק יותר. כאן החל המסע שלו מינקות לגדלות - גדלות בתורה. כאן, על הדרך הזו, הוא נפרד מאמא למשך כמעט שלוש שנה להוציא חזרה קצרה, שהפרידה בין לימודיו בסלבודקא לתקופת הישיבה בסלוצק.

על אף שכל הדרך הגה בדברי תורה, לא יכול היה ליבו העדין והרגיש שלא לחוש רטט, שעה שהעגלה עשתה את דרכה למחוזות ילדותו. כאילו סב גלגל הזמן על עקבותיו. ככל שהלכה העגלה והתקרבה לשער החיצוני של העיירה שבה התמונה ההיא של הפרידה לנגד עיניו. נדמה לו שעוד מעט הוא רואה את אביו ואמו שלצידם אחיו ואחיותיו מנופפים בידיהם לשלום, הנה שם. בשער, בדיוק כמו אז, כשעזב את הבית, כילד לפני בר מצוה. אך - - השער היה ריק. אף אחד לא ממתין לו שם. אבא כבר מנוחתו כבוד. והילדים התפורו לקצוות תבל.

הוא ירד מהעגלה ונעץ מבט בבית. כל העיירה וואביליניק לא כללה אלא שני רחובות ואת המקום לא היה קשה לזהות, פעימות הלב הלכו וגברו מהתרגשות. הבית לא השתנה... חזית הצריף נותרה כמו אז.

אל הילד הזה התפללתי

מרן זצ"ל פסע בצעדים מהוססים אל הדלת. ים הרגשות סער. הרגע הזה יהיה גשר מעל נהר של דמעות, דמעות פרידה של ילד ודמעות פגישה מחודשת של התרגשות. הוא פתח את הדלת ודמותה של אשה קשישה נגלתה לעיניו. שקט מתוח עמד בחלל האויר. הדמות שמרן ראה מול עיניו, לא הזכירה את האמא היקרה שנחרטה בזיכרונו מאז. השנים טבעו בה את חותמם. פניה נחרשו בקמטים. היא היתה כפופה. מרן חדד את מבטו. שמא טעה? ואז

ר' אשר בעסקי האב ובהפעלת החנות שנותרה בירושה, אלא שהקונים החלו להדיר את רגליהם ממפתנה. ככל שהחריף המצב וסכנת מלחמה איימה לפרוץ ולשטוף את היבשת בנחלי דם ואש, גם המצב הכלכלי הרעוע לא פסח על ביתם של בני משפחת שך. ר' אשר - אחיו של מרן, טיפל באם במסירות גדולה ודאג לכל מחסורה ולכל צרכיה. הוא גם חסך פרוטה לפרוטה, כדי לשלוח לאחיותיו - כי כך היתה בקשתה של האם. הוא השתדל בכל כוחותיו במצות כיבוד אם, אך בדבר אחד לא היה יכול לסייע: הגעגועים הנוראים של האם לבנה - אלעזר מנ"ע, אותם היא התקשתה לשכך...

מאז גיל חמש עשרה, כשעזב את הבית ועד לגיל ארבעים - עת עמד כבר בראשות ישיבת לונינץ, לא ראה מרן את אמו. הוא ידע שבהקרבה הגדולה הזו של אמא, הוא זכה למדרגות גבוהות של תורה, ובלבו לא חדל מלהכיר לה טובה, בבחינת "שלי ושלכם שלה הוא". גם הגעגועים שלו לא נתנו לו מנוח וככל שנקפו השנים, הגעגוע הלך והתעצם. האמא, מרת בת שבע, בכתה. בנה, אלעזר מנ"ע, למד והרביץ תורה. בשפה של אותיות, במילים שנוגעות ללב, הם שמרו על קשר מכתבים של אהבת אם לבנה.

בצפיה לפגישה המיוחלת

ואז הגיע אותו מכתב, שאותיותיו שנרשמו בדיו נמחקו מעט בדמעה. אפשר היה לזהות את מקום הדמעה שטשטה את הכתב והדהתה אותו. דמעה של אם נספגה בנייר, ורבי אלעזר מנ"ע חש שאם לא עכשיו אימתי. השעון אינו חדל מלמנות את הזמן האוול - הוא ידע, שהאמא כבר באה בימים, וההכרה הזו הלמה בתודעתו. לכן הוא החליט לעשות מעשה. מאחוריו שנים של ניתוק, הוא אפילו לא היה בתחנות אחיו ואחיותיו. השלשלת המשפחתית נותקה לחוליותיה. אביו, הלך לבית עולמו, ואמא - אולי זוהי הזדמנות אחרונה לקיים כלפיה כיבוד אם במילוי משאלותיה.

כיצד הצליח מרן זצ"ל להשיג "ויזה"? - שאלה זו נותרה עד היום ללא מענה. באחד המכתבים שנותר מאז, מסופר רק שהדבר היה כרוך בקשיים. אולם בלבו של מרן זצ"ל כבר גמלה ההחלטה, הוא יצא לדרך הארוכה, כשגם אותו אפפה צפיה דרוכה לרגע הפגישה עם אמו - הורתו

הימים היו ימי חורף דשנת תרח"ץ. בבית הקטן שבעיירה וואביליניק המתינו בקוצר-רוח ובהתרגשות רבה לרגע המיוחל של הפגישה עם הבן - האח האהוב והמסור, המגיע לפגישה קצרה.

אל האמא, בדרך תחתים

הדרכים היו בחזקת סכנה. גבולות המדינה היו חסומים. להט החרב כבר התהפכה ברחבי הארץ. המתוחות בין המדינות היתה ניתנת למישוש. לעבור ממדינה למדינה, זו היתה שאלה של פיקוח נפש. המעבר היחיד בין פולין שם שכנה ישיבת לונינץ לוואביליניק - העיירה הליטאית הקטנה ששכנה עתה בשטחה המדיני של לטביה, היתה אפשרית רק בדרך לא דרך. לצורך כך היה הכרח לעבור דרך ליטא, מה שהאריך את הדרך במספר שבועות.

הוריתי לו לעצור את הרכב, והסברתי לו כי ההבדל בין האדם לבהמה זה הבלמים. אם אין לך בלמים ואינך מסוגל לא לעשן בשבת, אתה בהמה! אתה בהמה!" את המילים האחרונות הוצאתי מפי בשאגה, וציפיתי לתגובה קשה

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על ההבדל בין האדם לבהמה

ויברא אלהים את האדם בצלמו (א. כו.)

האדם בנוי מארבעה יסודות: אש, רוח, מים ועפר. בין היסודות הללו יש דברים המנוגדים זה לזה כגון אש ומים - האש מאדה ומכלה את המים, ואילו המים מכבים את האש. אך הקב"ה ברוב חכמתו עשה ביניהם שלום כדי שיוכלו לשמש יחדיו.

הראיתם פעם אש ומים מתקיימים יחד. הרי המים מכבים את האש, והאש מאדה את המים!

אלא שבעת שהמים מכונסים בסיר, המים רותחים והאש ממשיכה ודולקת, כלומר הסיר עושה שלום בין המים לאש, ומאפשר להם קיום משותף.

מבאר ה"אור החיים" הקדוש (ויקרא כב יב) כי כך הוא גם האדם. וזו לשונו הטהורה: "אין הרוח עומד בגשם בלא אמצעיות הנפש", כלומר הנשמה אינה מוצאת מקום בגוף החומרי, בלי הנפש שממזצת בין הרוח והגוף. הנפש היא כמו הסיר שמפריד בין הגוף לנשמה, כן הנשמה לבדה אינה יכולה להימצא בגוף גס וחומרי. ולשם כך באה הנפש הבהמית שמפרידה כמו הסיר, בין הנשמה לגוף וממזגת ביניהם, פלא פלאות!

הנשמה האצילית, הנשמה האדירה, המורגלת בתפנוקיה הרוחניים, נשלחת לחיות יחדיו עם גוף שללא נשמה כמהו כבשר נבלה. ולתוך הגוף העכור הזה מכניסים נשמה גבוהה על מנת שיחיו ביחד.

כיצד יתכן הדבר?

כולם מרגישים את הנשמה! גם אלו שאינם שומרי תורה ומצוות, חשים משהו מרוכז בשבת, בשבת כולם מרגישים את הנשמה!

שאלתי פעם קבוצת בעלי תשובה, מה היה הזמן הקשה ביותר עבורם, אצל כולם המענה היה מוצאי שבת. למה דוקא מוצאי שבת? כי כשהנשמה היתרה של שבת עוזבת, אופפת את האדם תחושת שיממון. רוב עם ישראל מרגישים בליל פסח התרוכמות

רוח, כל אחד לפי דרגתו. ומי שמרגישה היא הנשמה הטהורה! זה מה שאנו מכנים 'אורות'. הקב"ה מאיר עלינו מאורו. וככל שגובר האור כך מתעצמת תחושת ההתעלות והרומומות!

הקב"ה מצידו משפיע מאורו על כולם. אבל למרות זאת אחד מרגיש יותר ומשנה פחות. והדבר תלוי באדם עצמו. אדם שעובד על עצמו ומזכך את עצמו, זוכה ומקבל אורות בהירים וזכים. וככל שיפתח את לבו, יקיים מצוות ומעשים טובים וייעשה בית קיבול, כך הוא ירגיש את עצמת האור. אבל אם חס ושלוש הוא לא יסיר את

מחיצת העוונות, כיצד יחדור אליו האור?

ישנה דרך להזדככות מוחלטת ומאירה - וזו תשובה מאהבה. על ידי תשובה זו הופכות זדונות ליכויות, ובבת אחת מגיע שפע של אור שהתקבל מכל העוונות שנהפכו ליכויות. לכן אלעזר בן דורדיא, שעשה תשובה מאהבה הפך תוך שעה קלה לרבי.

בין אדם לבהמה

ההבדל בין אדם לבהמה הוא הבחירה. מהי בחירה? איך מגדירים בחירה? נבאר זאת על פי משל.

כאשר יש בבית עוזרת שעושה עבודה נפלאה, כולם מעריכים ומשבחים אותה! הבית נקי ומצוחצח. הכביסה מכובסת, מעומלנת, מגוהצת ומונחת יפה במקומה. האוכל מתובל לפי טעמים של בני הבית, ומוגש בסדר פנים יפות... מי לא יעריך עוזרת כזו?

מדוע אם כן אין מי שמעריך את מכונת הכביסה. היודעים אתם מה המכונה עושה עבורנו?

כדי להבין זאת עלינו לתאר כיצד נראה יום כביסה של פעם, לפני עידן מכונות הכביסה. באותם ימים כדי לכבס היה צורך להשרות את הבגדים בדו"מים רותחים שעמדו על גבי הפרימוס. לאחר מכן היו מוציאים את הבגדים בעזרת מלקחיים, וסוחטים אותם באופן ידני.

בשלב מאוחר יותר הומצאה מכונה בעלת שני גלגלי גומי שביניהם היו סוחטים את הבגדים. זה כבר היה נחשב כלוקסוס! ואילו היום מכניסים את כל הכביסה למכונה, לוחצים על כפתור

קונה לעצמו את כח ההתגברות ולומד להגיד 'לא' לתאוותיו, כך מתעצמת מעלת האדם שבו.

אדם הוא מי שגובר על תאוותיו

באחד הימים נסעתי עם אחד מידידי להתרים יהודי עשיר. בתחילה סברנו כי הוא גר בשכונת הר נוף בירושלים, אך לאחר חצי שעה של חיפושים התברר לנו כי רחוב זה נמצא בכלל בשכונת רחביה. האם בזבזנו לשוא חצי שעה יקרה? האם נסענו סתם? לא נסענו סתם!

נהג המונית עמו נסענו היה יהודי כבן חמישים. לאור הסמן שבו שהינו יחדיו ברכב, הוא נפתח וסיפר כי אשתו חרדית לכל דבר. אבל הוא אינו רוצה לחיות בלי סיגריות, ומשום כך הוא מעשן גם בשבת רחמנא ליצלן! וזה מה שגורם לו לעבור גם על כל המצוות. הוריתי לו לעצור את הרכב, והסברתי לו כי ההבדל בין האדם לבהמה זה הבלמים. "כמה שיש לך יותר בלמים כך אתה יותר בן אדם. ואם אין לך בלמים ואינך מסוגל לא לעשן בשבת, אתה יודע מה אתה? אתה בהמה! אתה בהמה!"

את המילים האחרונות הוצאתי מפי בשאגה, וצפיתי לתגובה קשה. אך לפתע פתאום הוא חיבק ונישק אותי. "כבוד הרב, אתה לא יודע מה עשית לי, מהיום אני לא בהמה, מהיום אני בן אדם! לאשתי יש היום יום הולדת, אני מתכוון לנסוע עכשיו הביתה, ולומר לה, נולד לך בעל חדש, מהיום אני לא מחלל יותר שבת, מהיום אני רוצה להיות בן אדם!"

רק למי שיכול להתגבר על יצריו ישנה צורת אדם אמיתי. כאשר אדם מתחיל להתגבר על דבר מה פעם אחת, פעמים או שלוש פעמים, פניו מתחילים להאיר. הגוף שלו מאיר והופך מחומר לצורה, ונשמתו מאירה עליו.

(מתוך הספר 'אריה שאג')

המכוון בדיוק את מידת הסחיתה. הכל מותאם כפי הצורך. לאחר שהמכונה מסיימת את פעולתה, מכניסים את הבגדים למייבש. שוב לחיצה על הכפתור, והכביסה יבשה ומוכנה.

והנה ראו זה פלא! על אף שהמכונה כה מקלה עלינו וכה טורחת עבורנו, מעולם לא ראינו אדם העומד ומודה למכונה על כל עמלה. וזאת משום שלמכונה אין בחירה, מכונה אינה יכולה לסרב, מכונה חייבת להיות ממושמעת לבעליה.

זהו גדר החילוק בין אדם לבהמה. בעל חיים הוא כמו מכונה ביחס לאדם. הוא פועל על פי אינסטינקטים ועושה כל מה שעולה על רוחו. עקרונית ניתן לאלף חתול שיתייצב על שתי רגליו, לבוש מחלצות, ויחזיק מגש נושא משקאות וכוסות. אבל חתול נשאר חתול. כאשר הוא יראה לנגד עיניו עכבר, הוא ישליך הכל ארצה, ויצא לצוד את טרפו. גם אם המאלף יבטיח לו: "זו שמפניה יקרה, אל תגרום לי נזק כזה, מחר תקבל חמישים עכברים!" זה לא יעזור, כי החתול אינו מסוגל לשנות את טבעו כי החתול נשאר חתול - נטול יכולת בחירה!

רק לאדם יש בחירה, ובכך מתבטאת מעלתו על פני הבהמה בניגוד לבהמה, כאשר עומדות לפני האדם שתי אפשרויות, הוא מסוגל לבחור בטוב או ברע. ועל כך אכן מגיעה לו הערכה, כאשר הוא בוחר בטוב ולא ברע.

סימן ההיכר המבדיל בין האדם לבהמה הוא הבלמים. לבהמה אין בלמים, בהמה שרוצה משה ואינה יכלה להשתוות. היא תובעת הכל כאן ועכשיו. לעומת זאת לאדם יש בלמים, גם אם 'ב' לו' לעשות דברים לא טובים, הוא מסוגל להתאפק, כיון שהוא יודע שהוא עתיד לשלם על כך מחיר בעולם הבא ואפילו בעולם הזה.

אדם שאין לו בלמים ואין הוא מסוגל להתאפק, הוא אדם כפייתי. אדם אינו מסוגל להגיד לא, כמוהו כבהמה. לעומת זאת מי שמתגבר על נטיותיו הטבעיות והחומריות, ראוי לכינוי 'אדם'. וככל שהוא

המשך מעמוד 2 | מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

פלוני בן פלוני שהוא כבר שוכן עפר זמן רב. (לא נקב בשמו) כך אמר מפורש. ההסתרה גרמה לסקרנות רבה. בהזדמנות אמר לנכד:

"לפני הרבה שנים היה אחד שאמר שקרים בשמי, והייתה לי תרעומת גדולה עליו, אבל אחר כך חשבתי לעצמי 'מה ייצא לי מזה שלא אמוחל לו', גם דנתי אותו לכף זכות, שהוא לא שיקר בשמי במזיד, אלא כיון שהיה רגזן בטבעו, מומילא לא שמע טוב, כי אדם כבעס בטוח שהוא צודק, ואיננו מדקדק ולא שם לבו למה שאחרים אומרים לו, והרי מצנינו בגמרא שבועות דף כ"ו "מר מישתבע דהכי אמר רב ומר מישתבע דהכי אמר רב" ואלו היו

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בתאריך המיועד, התייצב בעל הרכב בבית המשפט. השופט המתין לשוטר שייכנס, והשוטר לא הופיע. השופט כעס ואמר שלאחרונה זה כבר פעם שניה שהשוטר עושה לו את זה- שאינו מגיע לדיון בתביעה שהוא תבע. השופט פסק לנהג קנס קטן ושחרר אותו מכל תביעה.

ממידת הבטחון של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל בעל ה"שלמי תודה"

בְּזַעַת אִפְיָה תֵּאֶכְּל לֶחֶם (ג' טו)

נמצאנו למדים, שכל שהאדם מתחזק ומשליך את יהבו על ה', ובוטח בו באמת ובל ליבו, כך הוא זוכה ורואה בישועתו של מקום.

הקופה של האברכים והניסים ללומדי תורה

אברך נכנס להתייעץ עם ר' בן ציון, האם לעבור מכולל אחד למשנהו. ר' בן ציון השיב לו בסיפור.

בכולל פוניבז' היתה תקופה קשה שלא שילמו, ואם שילמו נתנו מעט. בשעתו ישב לידי - סיפר ר' בן ציון, שני אברכים. אחד מהם עזב והלך ללמוד בכולל ששילמו טוב, אך למד שם הרבה פחות טוב ממה שלמד כאשר ישב בכולל פוניבז'. ולאחר כחודש הוא סיפר לי, כי בראש חודש הראשון שקיבל את התשלום הגבוה מהכולל החדש, רוב הסכום הלך לפיצוץ בצינור בבית. לכן החליט מיד לשוב ל"עניות" של כולל פוניבז'.

המשיך ואמר לו. לפיכך הכלל הוא, שצריך לתת את הדעת, לא על גובה המלגה דווקא, אלא האם הלימוד בכולל השני יהיה כמו בכולל הקודם. שאם כן בבקשה, תעבור לכולל ההוא, אבל אם תלמד שם פחות טוב אל תעבור. כלומר, שהלימוד יהיה מרכז השיקול, הכסף וכל השאר הם כבר יבואו מהקופה המיוחדת שמייעדים בשמיים לאברכים עמלי תורה.

בקודש הקודשים התרחש בתמידות נס גדול, "שהארון לא היה מן המניין" - כפי שנאמר בגמרא בכמה מקומות. שלמרות שמידת בית קודש הקדשים, תמד נמצאו עשרים אמה - עשר אמות לצד אחד

ר' בן ציון חזר ואמר פעמים רבות כי רבי נחום מהורודנא זצוק"ל אמר תמיד, כי ניסה הרבה פעמים למצוא ולהבין בדרכים פשוטות את דרכי הפרנסה, ומצא את עצמו טועה, ונוכח תמיד כי יד ה' מנווטת ונכנסת לו בתוך החיים בדרכים לא טבעיות- סטנדרטיות. הוא מרוויח משם ומפסיד מכאן, מתאמץ שם ומרוויח ממקום אחר. בדק ובחן וראה כי אנשים מנסים לשלוט בפרנסה שלהם וללא הצלחה. המפתח כל העת בידי הקב"ה. לשונו של רבי נחום מהורודנא: "אבל תמיד מצאתי יד ה' גלויה ובלטת כל כך, עד כי אין בהם שום דבר מדרכי הטבע, וכל בן דעת יודה כי מה' היתה זאת. וזהו שנאמר בגמרא 'קשים מזונותיו של אדם כקריעת יום סוף'".

משל המשייל החפץ חיים- אמר ר' בן ציון לאברך הטרוד בדאגותיו. עני מרוד, צעד בדרך מעיר לעיר ונשא על כתפו שק מלא תבואה עשר וחצי ק"ג. חלפה לידו כרכרה של איש נדיב. היא נעצרה והנדיב הציע לו להניח את המשא הכבד על העגלה. העני שמח מאוד. הוא מיהר והוציא מן השק קילו וחצי ממשאו- משקל שלא קשה לו לסחוב, והעביר לתוך שקית קטנה, ובשק נותרו תשע ק"ג, אותם הגביה והניח בעגלה בתודה. חייך האיש שבכרכה ואמר לו: "פלא לי עליך על שאתה חושב שאני מקפיד על הק"ג וחצי. אם תשע ק"ג אני מעלה על העגלה, וכי ק"ג וחצי נוסף- דבר קל שכזה אתה חושב שאני מקפיד עליו?! אם כבר אז כבר- תניח הכל ואני נוסע". חייך החפץ חיים: כאשר שואלים בחור שמתארס בן עשרים כמה הם דמי הנדוניה שקיבלת? הוא ישיב בסיפוק קיבלתי נדוניה נכבדה, שאוכל לחיות ולהתפרנס ממנה שלוש וארבע שנים- אפילו אם לא יזמן לי שום עסק לפרנסתי. שואלים אותו, ומה תעשה בארבעים ושש שנה הנותרות עד תשלום שבעים שנה? יענה ויאמר, אני בוטח בה' שיזמין לי עסק או כל סיוע אחר, שאוכל להתפרנס מידו הרחבה.

ממש פלא עליו. כיוון שסוף סוף, הוא מוכרח לבטוח בה' שיעזור לו ויכלכלהו- אותו וכל אנשי ביתו 46 שנה יכול הוא כבר לבטוח בה' יתברך שיפרנס אותו מידו הרחבה גם בשנה שנתיים הראשונות!

וזה שאמר הכתוב "השלך על ה' יהבך (את כל המשא שלך) והוא יכלכלך", היינו שלא ישאיר לעצמו גם לא ק"ג וחצי, כיוון שבעל כורחו מוכרח בסוף לבוא לידי מידת הבטחון, אם כן שישליך על ה' את כל החבילה, ואז בוודאי כאשר יבטח בו באמת "הוא יכלכלך"- דברי הח"ח.

לשוטר שייכנס, והשוטר לא הופיע. השופט כעס ואמר שלאחרונה זה כבר פעם שניה שהשוטר עושה לו את זה- שאינו מגיע לדין בתביעה שהוא תבע. השופט פסק לנהג קנס קטן ושחרר אותו מכל תביעה. זה הכוח שמקבלים כאשר לומדים תורה ונוטנים צדקה, כל אחד יכול להיוושע בכוח התורה. ולאברכים עוד יותר- יש להם את כוח התורה בתמידות.

כל אחד והפעקאלע שלו

יהודי פעם התאונן קשות באוזני ר' בן ציון כי אין לו פרנסה מסודרת והוא מתגלגל פה ושם, "אני מקנא בבעלי היכולת שארנקם מלא בממון"- התאונן. ר' בן ציון סיפר לו.

מרון רבי אהרן לייב שטיינמן שב ממכמה ביקורים בחו"ל למען הכלל, והוא סיפר לי כי נכנסו אליו גבירים יקרים מרחבי תבל, לשוחח ולשפוך לב. והנה איש אחרי איש מהם, סיפרו וביקשו ברכה על צרות פרטיות שיש להם, לכולם. והם לא התאוננו על צרות סתם של מה בכך, אלא להיפך, רח"ל.

אמר ר' אהרן לייב בפנים כאובות, ברחמים ובצער: "לא שווה בכלל להיות גביר! אמנם כסף יש, אבל כאלו צרות אחרות כנגד זה, שכבר יותר שווה שהצרה תהיה במחסור הכסף".

סיים ר' בן ציון בשם אחד מהגדולים, כי אדם המקנא בחברו בדבר מוצלח שיש לו, עליו להסתכל על כל מה שיש לחברו, גם על הצרות והסבל שיש לחברו, ובאופן כזה כל אחד ירוץ ויהיה שמח לקבל את מה שיש לו, שזה כלום לעומת הניסיונות והפעקאלע שיש לשני.

(מתוך הספר 'ספר ללא שם')

של הארון ועשר אמות לצד השני של הארון, כאילו שאין ארון. נס. לא מובן, הרי תכלית בית המקדש הוא קודש הקדשים, ותכלית קודש הקדשים- הארון, אז אם כן מדוע הארון לא מן המניין, אן הארון העיקר אדרבה, עליו להיות ראשון במנין ובחשבון? הביאור והסוד הוא, אמר ר' בן ציון: ארון הלוחות- מהותו חייב להיות בלי מנין, דווקא מעל הטבע. וזו הנהגה שה' הטביע בעולם ש"הארון נושא את נושאינו", וש"הארון אינו מן המנין", וממילא, מי שנצמד לארון והולך על פיו ועוסק עם הארון כל היום- אברך כמשמעו ומדרשו, יש לו הנהגה ניסית. ומכאן הקופה האחרת לחלוטין שממנה הקב"ה מפרנס ללא מנין וללא חשבון את ידיהם של תלמידי חכמים.

ניסים בפרנסה

סיפר ר' בן ציון. אחד משומעי שיעוריו בבני ברק עבד לפרנסתו כנהג הסעות. והיה היום, נטפל אליו שוטר תנועה בטענה שנסע שלא כחוק, ורצה לתת לו דו"ח גבוה, היהודי אמר לשוטר שהמקרה לא היה כפי שמאשים אותו, וממילא לא עבר על עבירת התנועה המדוברת. הם התווכחו, השוטר נפגע וכעס מאוד ואמר לו: אני אדאג להביא אותך למשפט, ושם כבר תקבל 'שלילת רישיון' ותאבד את הפרנסה, ונראה מי הצודק אני או אתה. האיש נבהל והיה מוטרד מכך במיוחד, כי פרנסתו הייתה בנויה מהסעות, וסיפר לי בצער על פרטי המקרה. יעצתי לו שיתן סכום כסף לצדקה ושיקבל על עצמו להוסיף בלימוד כרבע שעה נוספת מידי יום ביומו- "ובזכות שאתה מוסיף בלימוד התורה, בכח התורה הכל יהיה בסדר". הוא אכן נתן צדקה והתחיל במהלך של הוספה בלימודיו. בתאריך המיועד, התייצב בעל הרכב בבית המשפט. השופט המתין

המשך מעמוד 7 | מרון הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל

שהעירה אותו בבית הזה, לבל יאחר את קריאת שמע, ובין הכתלים האלה דאגה לבל תיפול ה"רימולקה" מעל ראשו. עתה היא שתתה בצמא את דבריו, את פניני החכמה שערבו לאוזניה.

שמה לא תראני עוד!

וכשחלף השבוע, שוב הגיע הרגע הקשה: הבכי של האם היה קשה מנשוא. "לראות פניך לא פיללתי", היא אמרה, "ועתה אני נפרדת ממך אולי לעולם. אולי זו הפעם האחרונה שאני זוכה לראות את פניך, בני. שמה גם אתה, לא תראני עוד". חששה ולא ידעה כי ניבאה נכון.

מרון זצ"ל מחה את הדמעה מזוין העין. בידו החזיק צרור קטן שאמא ארזה לו כצידה לדרך, כמו לפני שלושים שנה. בידו האחרת הגמרא, הטלית והתפילין. ניסה לנחמה ואת עצמו לא הצליח לנחם. "בעזרת ה' נתראה בקרוב" אמר ועלה על העגלה. גשם מרד, דמעות ירדו, הלילה ירד. עגלה משקשקת על דרך לא דרך. רק הרגשות עלו ולא נתנו מנוחה. הם ליוו את מרון בדרך הארוכה והקשה. שבועות ארוכים, לא חדלה האמא מלהתסיר מהפרידה האחרונה מבנה.

(מתוך הספר 'מואביליניק (ליטא) עד בני ברק')

נמלטה מפיו זעקה: "מואמינקע! אינני מאמין שזו את!" האם הגביה את ראשה. בקול רועד בקעה מפיה זעקה: "לאזער מנ'ע, האם זה אתה? בני, האמנם זה אתה?" אהה! אל הילד הזה התפללתי, אמרה באבחת גיל.

דמעה מלוחה האיצה את דרכה על מדרון הלחי של האם הקשישה. שום מילה נוספת לא נאמרה. דמעה נוספת ירדה, ואז נפרץ מעין הדמעות. וזה הפך לבכי קרוע לב. וגם מרון פרץ בבכי קולני. הוא בכה, ואמו בכתה. דבר לא נאמר בתוך השתיקה. רק בכיה גדולה שזעקה תפילה. בכי ממעמקי הלב, מלב של אמא ומלב של בנה. והדמעות זרמו על פני ימים ושנים, כמו מנסים לשטוף את הגעגוע, לנקות את מוועקת הפרידה הארוכה. ומן הצד עמד הבן - האחר ר' אשר, וגם הוא הצטרף לבכיה הגדולה הזו.

במשך שבוע שלם, ישב שם מרון זצ"ל בבית הישן והחמים, המלא בחום הלב של אמא. מנצל כל רגע לקיום מצות "כיבוד אם". הוא ישב לצידה, נכון לכל בקשה ודרישה. האם שאלה, והוא סיפר. אמא בקשה שסיפר לו על כל הקורות אותו ובלעה בצמא את דבריו, והוא בקש לשמוע על בני המשפחה. הוא ישב למרגלותיה של אמא, שכזכור עמלה בתפילתה וכוונה בעצתה את דרכו כילד. היא זו

כשהגיעה אותה משלחת לבעלזא, החלו לבכות על נפשם [בדמעות תנין...] על שמחרימים ומנדים ציבור גדול בישראל! טענתם היתה שבגלל המלחמה העיקשת כנגדם, כשהם מוחרמים תמיד לגמרי, וכביכול מופקעים מעם ישראל, התוצאה היא שיהודים רבים וחלשים ברחבי העולם, שכל קישורם ליהדות הוא דרך תנועתם, יוחרמו

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על ההקפדה לא לבטל אף 'קוצו של יוד' ממנהגם של ישראל קדושים

כָּכֵל אֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים בְּנֶפֶשׁ (ו, כב).

ליבות בחורי ישראל, צעירי צאן קדשים, שבתמימותם לא הכירו ברעת מזימתם בכל דבר, והלכו שבי אחר פתויי חלקלקות לשונם ושקריהם. הם הראו כאלו רצונם להיטיב את מעמדם של ישראל בעולם, בביסוס מצב הפרנסה וכיצא בזה, על ידי שידמו קצת אל הגויים ויתחברו עמהם... ואת זדון לבם ותכליתם הסתירו: לעקור לגמרי את תורת ישראל וקדושת ישראל, עפרא לפומייהו. הרבי הקדוש היה יוצא חוצץ כנגדם בכל עת תמיד, ומגלה את פרצופם האמיתי בעוז. בכל פעולה שניסו לפעול ולהפעיל בישראל, היה מתייצב תכף כנגדם בפרץ, ואוסר להשתתף עמהם אפילו בכלום, בין לטוב ובין למוטב! כראות ראשי ההשכלה והציונות את גודל נחישותם במלחמתם עמהם, שלחו משלחת של כמה מראשי תנועתם, שינסו לרכך מעט את התנגדותו הגדולה כנגדם. כשהגיעה אותה משלחת לבעלזא, החלו לבכות על נפשם [בדמעות תנין...] על שמחרימים ומנדים ציבור גדול בישראל! [באותה עת קבוצות אלה עדיין לא פרקו עול תורה בריש גלי, והיו נראים כלפי חוץ כשאר החרדים: באים לבית הכנסת ומניחים תפילין וכו']. טענתם היתה שבגלל המלחמה העיקשת כנגדם, כשהם מוחרמים תמיד לגמרי, וכביכול מופקעים מעם ישראל, התוצאה היא

הרב הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר וצ"ל, עלה פעם לירושלים עיר הקודש כדי להיוועץ ולשאול ברבו, מרן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל. בהגיעו לביתו נאווה קודש, נעמד להמתין בפרוזדור הכניסה לבית עד שיתפנה הרב, והוא יוכל להתקבל בקודש פנימה. יחד עמו המתין אותה שעה בפרוזדור אחד מגדולי רבני ירושלים וצ"ל, שנצרך אף הוא להידבר עם הצדיק.

בעודם עומדים וממתנים, נפתחה פתאום דלת חדרו של הרב, ותכף נראתה דמות הדרו יוצאת מחדרו בהשקט במתינותו הידועה, ונגש ביראתו הגדולה אל אחד הארונות שבחדר השני, שם פתח את אחת המגירות, שלף מתוכה איזה נייר/מסמך שהוזקק לו, ושוב חזר ופסע טהור לב אל תוך חדרו והתיישב אל שולחנו, כשבכל העת נסוכה על פניו ארשת של 'ראה עילאה' מיוחדת.

לאחר שפנה הבריסקער רב לחדרו, לחש הרב הירושלמי באזניו של רבי משה מרדכי, כשכולו אחוז התרגשות והתפעמות: "האסט געזעהן וואס דא טוהט זיך?" [האם ראית מה קורה כאן?]

יא! [כן!] ענה ר' משה מרדכי ביבושת - וכי מה יש לראות כאן? הרב קם, יצא לרגע מן החדר, שלף משהו מהמגרה וחזר לחדרו, וזה הכל! חיך אותו רב פיקח ואמר: "דו האסט ניט געזעהן!" [לא ראית!]. כשהשולחן ערוך אמר לקום ממקומו - הוא קם! כשהשולחן ערוך אמר לצאת מן החדר הוא יצא וכשהשולחן ערוך אמר להוציא את החפץ מן הארון הוא הוציא, כשהשולחן ערוך אמר לחזור ולהתיישב - הוא התיישב!

לא התבוננת! לא הסתכלת! באיזה דחילו ורחימו הוא מבצע כל דבר! כאשר בכל פעולה שעושה, השולחן ערוך נר לרגליו, והוא שמורה לו לעשות כן!!!

"ככל אשר צוה אותו אלקים כן עשה!"

הרב הקדוש רבי יהושע מבעלזא וצוק"ל היה מגדולי הלוחמים בדורו כנגד תנועות ההשכלה של המשכילים הכופרים למיניהם, אשר הרסו וחילבו בכרם ה' צבאות. בעקב סחפו אחריהם המשכילים את

אות ח',] ובכן אולי בזה המנהג נוכל לבוא במשהו לקראתכם, כלפי אותם חסידים השורפים צפרניהם בשלשת גזירי עץ, שנקל עליהם מעט להסתפק אף בשני גזירי עצים... אך צריך אני להתבונן בדבר, ולצלול בעמקי טעם מנהג ישראל קודש זה, ואם ניתן להקל בזה. על כן הניחו נא לי להתבונן בדבר, וחזרו הנה בעוד כמה ימים, ואתן לכם את תשובתי".

המשכילים יצאו מבית הרב בשמחה, שסוף סוף נמצא אולי איזה פתח קטן כדי סדק דק עבורם, לחדור אל תוככי כרם ישראל פנימה. אך לא זמן רב ארכה שמחתם, כי תיכף למחרת עם שחר ציווה הרבי לקרא אליו בדחיפות את חברי משלחת המשכילים. תכף בהיכנסם, החל הרבי לבכות בדמעות שלישי, באמרו:

"כל הלילה לא הייתה לי מנוחה ממה שדברתי עמכם אתמול, שצריך לבדוק בטעמי המנהג אם ניתן להקל בו. אך שוב נתתי אל לבי, שאם כך היה נוהג אבי הקדוש זצוק"ל, וכך מקובל בידם של ישראל מפי כמה צדיקים, לשרוף בשלשה גזירים דייקא, הרי שעלינו להחזיק באותה צורה בדיוק כפי שקבלנו מנהג אבותינו בידינו, ולא יתכן בסברות ובחקירות טעמי הדין או המנהג, לשנות ממנו אף כמלוא נימא!

לפיכך לא אתן ולא אניח בשום אופן, לבטל אף לא 'קוצו של יוד' מסדר מנהגם של ישראל קדושים! ולא תהיה לכם שום תחילת דריסת רגל, אף לא במשהו שבמשהו, בדת ישראל קודש, או במנהג קטן ביותר!!! [עין ספר מנהג ישראל תורה, סימן ר"ס אות ד].

"ככל אשר ציווה אותו אלוקים כן עשה!"

[מתוך 'טיב המעשיות' בראשית]

שיהוים רבים וחלשים ברחבי העולם, שכל קישורם ליהדות הוא דרך תנועתם, 'יורמו. אם יוציאו אותם מכלל ישראל, הרי יפרקו עול לגמרי, ויהפכו כגוים גמורים, רחמנא ליצלן.

"ומה אפוא יכולני לעשות למענכם", שאל הרבי הקדוש, "כאשר אינכם נשמעים כלום לדעת תורה ומנסיים כל העת לחבל בכרם ה' ולהוציא את התורה מישראל!?"

'אולי' ענו חברי המשלחת ובקשו על נפשם "אולי ניתן בכל זאת לבוא לקראתינו בדבר אחד או שנים, במשהו שאינו חשוב כל כך ביהדות (עפרא לפומיה), ולוותר על איזה מנהג עתיק שאינו מן הדין... ובכך נוכל לכל הפחות להציג איזה 'הישג' בפני העולם, שהסכימו עמנו גדולי הדור לבטל מעט מן המנהגים הישנים, ולהתחדש מעט ברוח הזמן, להיות 'ככל הגויים בית ישראל', רחמנא לישיבן.

הסביר להם הרבי בתקיפות, שאין ולא יתכן 'דבר שאינו חשוב' ביהדות! ובלתי אפשרי בשום אופן, לבטל חלילה מנהג, אף הקטן ביותר שבאשראל, כי מנהג ישראל דין!

אך חברי המשלחת התעקשו והפצירו מאד לבוא לקראתם באיזה ויתור, ולו הקטן ביותר, הם התחננו מאד על נפשם, שבכך יוכלו להציג לראווה את הצלחת ביקורם בבעלזא!

הרבי הקדוש התהרהר עמוקות, ולפתע נעור ממחשבותיו, התחייך קלות ואמר: "מצאתי אולי עצה בעבורכם!

בנטילת הציפורנים, כבר אמרו חכמינו ז"ל (מועד קטן יח.): "הקוברן צדיק, שורפן חסיד, זורקן רשע". ומנהג חסידים מקדמת דנא, לגרד מטבלת העץ של השולחן מתחתיו שלשה גזירים קטנים, ובהם לשרוף את הציפורניים, וכן מקובל בידינו. [משמרת שלום סימן כ"ד

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' * 4992 או 077-2222-666

מעשה שהיה בעת 'ברכת החמה', עמד איש זקן בן 88 שנה, וגילה כי זה לו הפעם הרביעית אשר הוא זוכה לברך 'ברכת החמה', מיהרו 'בעלי החשבון' ומצאו שבפעם הראשונה היה היהודי כבן 4 שנים. שאלו, וכי זכרון חד כל כך יש למע"כ שהוא זוכר אשר אירע עמו בגיל 4, נענה הזקן, את ברכת החמה דאז אזכור משום שבאותו מעמד ניגש אלי יהודי מבוגר ונתן לי א קניפ (צביטה) בחזקה עד שכל גופי כאב...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א 'שתישאר חקיקה מהיו"ט לכל השנה

ראשך כי אינך יודע לאיזה דרך לפנות, לימין או לשמאל... זכור ואל תשכח מאין באת... הלא יודע אתה מקור מחצבתך, באיזה בית גדלת, ואיזה 'חינוך' קבלת בו, ואם כן, הדרך בה הגעת עד הלום היא תשמש לך 'מורה דרך' כיצד להמשיך ולעלות במסילה העולה בית א-ל.

ולענייני יאמר, עומדים אנו בתחילת השנה, שימו על לבבכם 'מאין באתם', הרי זה עתה עמדנו בראש השנה, יום הכפורים, סוכות ושמחת תורה... כל אחד ואחד היה לו התעלות לפי ערכו, הכל היו הפצים ליראה את שמך... וזכרון קדוש זה צריך לעמוד כנגד העיניים, ועל ידי זה נוכל להמשיך בדרך הנכונה מבלי להתבלבל...

וכך כתב הרה"ק ה'נתיבות שלום' ז"ע (ח"ב עמ' רכו), טבע האדם שממחרת היו"ט שוכח לגמרי מה שהיה, היכן היה אמש ומה היה הילוך מחשבתו, מה היו משאלות לבו בעת שרקד עם התורה 'אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חי', ועל זה נאמר 'אסרו חג בעבותים', לקשור את החג בעבותות חזקים שלא ישמט מבין הידיים, ושתישאר חקיקה מהיו"ט לכל השנה.

ויתבאר ביותר על פי מעשה שהיה בערבי פסחים בשנת תשס"ט בעת 'ברכת החמה', שעמד איש זקן ושבע ימים בן 88 שנה, וגילה

'דבר חכמה' נפלא שמעתי מחכם וצדיק אחד, פיו מפיך מרגליות, בשמחת 'שבע ברכות', וכה היו דבריו, 'מעשה' ביהודי מתושבי העיר 'לעלוב', שהיה נוסע מדי שנה בשנה לקראת ה'פסח' להסתופף בצל רבו אשר התגורר ב'לובלין'. בדרכו היה עובר ב'פרשת דרכים' אשר היתה נחלקת לארבעה דרכים, וכל דרך מוליכה לעבר עיר אחרת, ולמען ידעו עוברי דרכים 'את הדרך ילכו בה' הציבו שם עמוד גדול ועליו תלו ארבע לוחות - לוח לכל רוח, ועליו נכתב שם העיר אשר הפונה שמה יגיע אליה, כגון 'לוח' לצד מזרח עליו נכתב באותיות גדולות 'ווארשא', והרי זה לסימן כי הרוצה להגיע לווארשא יפנה מזרחה, וכן העמידו לוח לצד צפון עליו הופיע תיבת 'לובלין', לקיים מה שנאמר 'תכין לך הדרך'.

והנה, באחת השנים ירדו גשמים עזים בכל ימות החורף וגם מקום הרוחות והשגלים לא נפקדו באותה השנה, וכשבא היהודי לקראת הפסח אל 'פרשת הדרכים' חשכו עיניו כי לא מצא כלל את ה'עמוד' עם הלוחות על מעמדו, והבין שנעקר ממקומו על ידי רוח סערה, ולא ידע אנה יפנה, האם למזרח או למערב, לצפון או לדרום, והמקום מדבר שממה אין יושב - 'עובר ושב אין' ו'מורה דרך' איננו, מה עשה, החל מחפש אחר העמוד עם הלוחות, ואכן, אחר חיפושים רבים מצאו מוטל על הארץ בתוככי הביצות, מתחת הררי שלג וקרח, כאבן שאין לו הופכין, ועדיין לא ידע מה לעשות, כי הגם שעלה ברצונו להעמיד העמוד על מקומו, אבל לא ידע לאיזה צד להעמידו. עד שפקח ה' את עיניו והבין, הרי 'זאת ידעתי' לענות על השאלה 'מאין באת'... כי ברור לי באיזו דרך הגעתי מלעלוב עד הנה, מעתה עלי להעמיד שוב את העמוד כשה'לוח' המורה על העיר לעלוב יפנה לאותו צד ממנו הגעתי, וממילא הכל יבוא על מקומו בשלום, כי אז גם שאר הלוחות יהיו מכוונים כל אחד כפי מה שהיה בתחילה, ואוכל להמשיך בדרכי ולהגיע למחוז חפצי לחיים לשמחה ולשלום...

וכאן פנה אותו 'דרשן' אל ה'חתן', ואמר לו, הנה זה עתה יוצא הנך לחיי המעשה, וכלשון הכתוב 'חתן היוצא מחופתו יושב כגבור לרוץ עלי אורח'... ומתחיל לפסוע ולצעוד ב'ם הגדול', ומורא יעלה על

להוציא מכיכר אפילו שווה פרוטה, צא עתה ושלם לו מרישא ועד גמירא מימי ישיבתך בזה הבית.

הגה"צ רבי אלחנן היילפרין גאב"ד ראדומיאלא זצוק"ל שהיה דר בגאלדרעס גרין, היה מוסיף ללמוד ממעשה זה על ה'תשובה והקבלות' אשר הננו מקבלים ע"ע בימים הנוראים והקדושים, כי אך עוברים הימים הקדושים ומיד מתחיל כל אחד עם תירוציו - אם מענייני פרנסה וגידול בנים, או ה'חברותא' שאיננה טובה, הישיבה והכולל אינם טובים וכו', והנה אם 'שלם' לכה"פ בתחילת הדרך את קבלותיו יש מקום לומר כי אכן צדק יש בתירוצים אלו, אבל מי שמיד בראשית השנה כשעדיין לא קיים תשובתו כבר מוצא תירוצים מדוע אין בידו להשלים קבלותיו, הרי"ו מטיל ספק כי מעולם לא היו קבלותיו באמת...

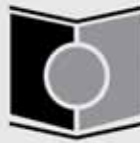
איתא מהרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (בשלח ד"ה וירא) וז"ל. 'וכשהאדם מאמין שאין מקרה בעולם, רק הכל בהשגחה פרטית מן השמים, וכל ההווה ומתרגש בעולם אפילו תנועה קלה ואפילו צעדי רגליו ספורים בהשגחה, ואפילו עשרת אלפים צעדיו והילוכו של אדם הכל הוא בהשגחה פרטית, כמו שאנו מברכין בכל יום בשם ומלכות ברכת 'המכין מצעדי גברי', אזי על ידי אמונה זו ניצול ממרה שחורה ועגמת נפש.. כי על ידי שמאמין ששום דבר בעולם אינו נעשה על ידי רצונו של אדם רק הכל בהשגחה מן השמים, ממילא לא יכעוס ולא יתקצף ולא יחרהר, עכ"ל.

סיפר 'מרא דעובדא', כי ב"ב הלכה לקנות 'בגדים' להלביש את הילדים בבגדי יו"ט נאים וחדשים, ולאחר חיפוש וחיפוש מצאה את שאהבה נפשה, ונטלה ארבעה בגדים עבור 'ארבעה בנים' וניגשה לשלם עבורם, נתנה את ה'קרעדיט קארד' (כרטיס אשראי) והעבירו אותו על מנת לחייב את חשבון הבנק, אך 'חברת האשראי' לא נתנה 'אישור' והסכמה לביצוע העסקה. מיד התקשרו לברר על מה יצא הקצף, שמא אין די מעות בחשבונם, אך באמת היה ברשותם לשלם, ומפני סיבה שלא נודעה לא 'קלט' המכשיר את ה'כרטיס' ולא הצליחה לקנות. ביקשה מהם שיניחו את הבגדים בתוך שקית במקום המשתמר עד שיביאו 'מזומנים ומצלצלים'. אך לא השיגה ידו של הבעל להביא 'שטרות' עד שכלתה רגל מן השוק... ונסגרה החנות. למחרת מיהר לילך לאותה חנות ולרכוש את הבגדים, אך 'משום מה' אחד העובדים שלא ידע ממאומה כבר סידר את החנות והשיב אותם למקומם הראשון, ואדחכי והכי כבר נקנו על ידי אחר ולא נשאר עוד ממין זה... והרבה צער ועגמת נפש היו לה, שכן היתה 'צריכה' להם דייקא, ואף קנתה אחרים ה'משלימים' דמות תבניתם... בשבוע לאחר מכן הגיעה 'בשורה טובה' לאוזניה שב"ה התחדש ה'מלא' בחנות... ושוב הלכה לשם ואכן מצאה את הבגדים הללו, וכשנעמדה לשלם התברר לה שיש בשבוע זה 'מבצע' גדול, והורידו את המחיר בחצי... אז או נתגלה לה כיצד אותה רעה לא היתה אלא לטובתה שלא תצטרך להוציא הרבה, ועד כמה סיבב הקב"ה בעולמו עבורה, הכרטיס לא עובר 'מטעם הכמוס'... העובד מסדר את החנות

באוזני סובבי כי זה לו הפעם הרביעית אשר הוא זוכה לברך 'ברכת החמה', מיהרו 'בעלי החשבון' ומצאו שבפעם הראשונה היה היהודי כבן 4 שנים ולא יותר, ושטחו תמיהתם בפניו, וכי זכרון חד כל כך יש למע"כ שהוא זוכר את כל אשר אירע עמו בגיל 4 שנים, נענה הזקן, לא ולא, אבל את ברכת החמה דאו אזכור משום סיבה מיוחדת, שבאותו מעמד ניגש אלי יהודי מבוגר ונתן לי א קניפ (צביטה) בחזקה עד שכל גופי כאב מאותו הקניפ, מששאלתי, מה חטאתי ומה פשעתי, מה מע"כ רוצה ממני ומחיי, אמר לי היהודי, רצוני שתזכור עד אריכות ימיך ושנותיך את המעמד הלז שאינו מתרחש בכל יום ויום, ואכן הוא פעל את אשר רצה... ולדין ייאמר, ביציאתנו מזמנים קדושים כאלו ובכניסתנו לזמנים גבוהים בעסק התורה, הבה ניתן כל אחד לעצמו א גוטן קניפ (צביטה חזקה) - כלומר, קבלה טובה וחזקה כל חד וחד לפום דרגא דיליה, ובה נזכה שהזמנים הללו יחקקו בקרבנו לאורך ימים ושנים טובות.

מעשה בלונדון

מעשה היה בעיר הבירה לאנדאן (לונדון) - ביהודי שהיה בעה"ב על כמה וכמה בנינים בשכונת גאלדרעס גרין והיה משכירם לאחרים ומהם מקור פרנסתו, הלה היה מקפיד שלא להשכיר מדירותיו לגויים - כושים שחורים בהיותם ידועים כעם קשה - גנבים וגזלנים שאינם פורעים חובם בדמי השכירות... עד, שהגיעו זמנים קשים על העולם (לפני כשמונה שנים) וכל מסחר הנדל"ן ירד מטה מטה, ועמדו הרבה מדירותיו וריקניות משוכרים, באותם הימים בא לפניו 'גוי כוש' שרצה לשכור אחת מדירותיו, הלה העמיד פני עשיר וסוחר גדול ואף סיפר שתחת רשותו כמה וכמה חנויות מסחר, על כן הסכים היהודי והשכיר לו אחת מדירותיו שעמדו ממילא ריקם. עבר חודש ושניים גם שלושה וארבעה ואין קול ואין עונה, הנכרי נתגלה כגנב מומחה ולא אבה לשלם על שכירות הדירות אף לא פרוטה אחת... משכלו כל הקיצין קראו היהודי ל'בית המשפט', בהגיע עת המשפט שמע השופט את טענתו ושאל את הגוי ומה 'תשובה' יש לך, ויען הנכרי ויאמר, שאינו צריך לשלם לבעליו כי מתחילה היו לו רק צרות בדירה - המים לא הוחמו מעולם, צבעם של קירות הבית היו מתקלפים בכל עת יותר ויותר, דלתות הבית הרעישו ברעש נורא מחמת החלודה, המים אשר בכיור היו דלוחים, בחורף שלטה הצינה ובקיץ שלט החום - וכי"ב הרבה מטענות ותירוצים שאי אפשר להוכיח שאין הצדק עמו. וכבר היה נראה ליהודי כי הוא עומד להפסיד במשפט - בפרט אחר שה'שופטים' שם ידועים כשונאי ישראל ולא עוד אלא ש'חוקי המדינה' מסייעים הרבה להגן על השוכרים, אלא שלא היה בידו עשות מאומה... עד ששאל את השופט את הנכרי, האם פרעת את דמי השכירות לכה"פ פעם אחת, נזדעק הגוי, לא ולא, וכי עלי לשלם על דירה כזאת... אז נענה השופט, אכן נודע הדבר, כי רמאי וגנב אתה, כי אם היינו רואים שבתחילה שילמת את חובך היה מקום לקבל את כל טענותיך, אך ברגע שמעולם לא שילמת, הרי לנו הוכחה מוכחת שמעולם לא היה בדעתך לשלם, וכל אלו הטענות אינם אלא תירוצים כי אין ברצונך

Dirshu
העמוד היומי

מא

יום שני
תש
היום הר

חג הסוכות ושמחת תורה כבר ע
העולם היהודי מתחיל בלימוד ה

מאימו

הצטרפו
כבר
עכשיו
בכל עמדות
'נדרים פלוס'

פרטים
נוספים
והרשמה
במשרדי 'דרשו'
02-5609000

א' בחשון
פ"ד
היסטורי

כברו ועכשיו, היום ההיסטורי מגיע
מחזור הראשון של 'העמוד היומי'

...י

אמרתי להם שבכל יום, בשעה שאני מברך 'מתיר אסורים', אני מכוון על כך שזכיתי לצאת ממאסר הצינורות. את הכליה שלי אני לא יכול לתת, אבל את הלב אני תורם להם. לא באתי כדי לפתוח משרד ממוזג, באתי מהמקום הכי סובל, אני רוצה לעזור לאנשים לצאת מסבלם

כך הפך הגה"צ רבי אברהם ישעיהו הבר זצ"ל לשליח ההצלה ולהקמת ארגון 'מתנת חיים' לחולי כליות

יהיו לבשר אָהד (ב'כ"ד)

לאחר שקיבל הרב ישעיהו הבר זצ"ל, את ההחלטה לקום ולהיות שליח-הצלה עבור מטופלי הדיאליזה -- מצא את עצמו מגושש באפלה.

בדרך כלל, כאשר אדם קם ומקיים ארגון יש לו מקור השראה. עומדת מול עיניו פלטפורמה כלשהי אותה הוא רוצה לחקות בצורה כזו או אחרת. כאן לא היה דבר כזה. הוא בא להקים דבר חדש. מקום של יש מאין. ארגון שאף אחד לא פתח לפני כן בארץ ישראל. רבים הם ארגוני חסד שכבר הוקמו, כולם מבינים שבביל מה צריך לתרום מצרכי מזון ולמה חשוב לבקר קשישים - אבל מי כאן שמע על המושג "לתרום כליה".

איך אפשר להחליט שעושים את מה שלא יודעים איך עושים? "אני לא יודע", אמר הרב הבר, "איך אפשר לחלץ את כל חולי הכליות ממלכתעות הדיאליזה, אני לא יודע איך אפשר להשיג תרומות של כליות, אבל אני יודע שאני צריך לעשות את זה".

ובכן, יש לייחד זמן לבניית התוכנית. לשם כך קבע זמן שבועי קבוע בו ישב על תוכניות מדי מוצאי שבת ויראה איך אפשר להתקדם ולהתפתח.

החדר הקטן בבית, הוכרז כ"משרד" הארגון. מוצאי שבת הגיע, על השולחן הונחה מחברת פשוטה ועט. בעזרת סרגל גדול, שורטט קו לאורך הדף הראשון במחברת - והתקבלו שני טורים: על גבי הטור הימני נכתבה הכותרת "פרטי חולה", על גבי השמאלי נכתבה הכותרת "פרטי תורם"...

אבל איך אפשר להתקדם אל הפסיעה הבאה, אם ההליך החוקי, הרפואי וההלכתי - עדיין לא ברורים. לשם כך, התקשר אביו הרב צבי, אל הרב אברהם רביץ ז"ל, ששימש אז כחבר כנסת, ובעצמו היה מושתל כליה.

שיחה זו פתחה בפניהם אפיקים חדשים. הרב רביץ ז"ל הפנה אותם לנפרולוגים ורופאים מתאימים ולאט לאט התחילו הם לאסוף מידע: מהי השתלת כליה? איך היא תשפיע בעתיד על חיי התורם? על מה התרומה יכולה להשליך? מי יכול לתרום כליה? מה עובר על הגוף בעת התהליך?

כך נראו הצעדים הראשוניים של הארגון. הרב הבר היה אדם יסודי מאוד. כל נושא נבדק אצלו עד לעומק - הן מהצד הרפואי והן מן הפן ההלכתי, הוא החל במסע בירורים שכללו פגישות ארוכות ומעמיקות עם רבנים ופוסקים ולצד זאת עם נרפולוגים ומנתחים.

במהלך השנים צבר הרב הבר עשרות שעות עם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, עם מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל. עם מורו ורבו מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל - ועם עוד מגדולי האדמו"רים ורבנים מכל המגזרים, מול כולם הוא ביקש ללבן את הנושא לעומק, לברר את כל הסוגיות ההלכתיות וההשקפתיות לפני שהוא יוצא לדרך.

סוגיות רבות שעלו והתלבנו, קיבלו תשובות. אחרי שהיו הנתונים ברורים חזר להתקדם עם התוכניות הלכה למעשה.

באותם ימים פנה האב הרב צבי אל הרב אברהם אלישיב, בנו של מרן הגרי"ש זצ"ל וביקש את עזרתו לקבל את עצת אביו מרן הרב אלישיב זצ"ל בנוגע לעצם פעילות הארגון. ואכן הרב אלישיב הביע דעתו, דעת תורה, שמותר ומוצוה לתרום כליה - ובנו העלה זאת באגרת מיוחדת.

כמו כל דרך ארוכה, המתחילה בפסיעה אחת קטנה - גם ארגון ההצלה הגדול החל את דרכו במודעה פשוטה וקטנה בכתב יד שפורסמה בבתי כנסת ובחדרי מדרגות ברחבי העיר - ובמודעה

במדור "רשות הרבים" בעיתון "יתד נאמן":

"דרושה תרומת כליה לאדם בעל סוג דם A".

באחת הפעמים בהן הרב הגיע הרב לברר עוד פרט על ההשתלות, בבית החולים "בילינסון" - פגש אותו פרופסור מור, ראש מחלקת ההשתלות (כיום ראש המחלקה ב"שיבא") ואמר לו בחצי חיוך: "אני רואה, הרב הבר, שאתה רציני עם הרעיון שלך".

"בהחלט", ענה הרב בפשטות. "אני רוצה לחלץ את כל מטופלי הדיאליזה מבית הכלא שלהם".

ואתה לא חושב שזה רעיון קצת הזוי. הרי הרבה אנשים חלמו על זה לפניך וכולם נשארו בחלום, למה אתה מתאמץ כל כך על דבר חסר סיכוי?"

הפרופסור דיבר בטוב לב, חס על כוחותיו וזמנו המתכלה - בעמוד סמוך אל ההשתלה שלו עצמו.

אולי אני חולם אך בהחלט לא ישן

"שמענו", ענה לו הרב הבר בשלווה. "אחד מגדולי הדור הקודם, הרב רבי יוסף שלמה כהנמן מפוניבז' זצ"ל, הגה לאחר השואה את הרעיון הגדול להקים ישיבה בבני ברק. רבים נדו לו בראשם ואמרו לו שאין זה אלא חלום ולא עוד. ענה להם הרב מפוניבז': 'אולי אני חולם אבל אינני ישן'.

גם אני" הבהיר הרב לפרופ' מור - "אולי אני חולם אך בהחלט לא ישן. דברים חדשים נראים כחלומות הזויים, אבל בלי חלומות כאלו איך היינו נראים? לאנשים קשה להאמין, זה בסדר אבל אני אתקדם בעזרת השם. מן הגיוחכים של כולם אבנה את הארגון שלי".

"אם ככה אתה בטוח", נכנע הפרופ' הנכבד, "אין לי כי אם לאחל לך הצלחה", והחל לסייע לרב הבר להשיג את כל המידע שהיה זקוק לו.

באותם ימי בראשית, פנו האב הרב צבי עם בנו, להרב נתן כהן, ממשרד פרסום חן, כדי לקבל ממנו עצה ותושיה ולהיעזר בו לחדור לתודעת הציבור.

וכה מספר הרב כהן:

מתחילה היה הדבר נראה כרעיון הזוי ומופרך, איש לא האמין בו - זולת האב ובנו שהיו חדורי שליחות ובטוחים היו בצדקת הדרך. **'איננו חייבים להצלח!'** אמרו, **'אבל אנו חייבים לנסות!'**

הצטרפתי אל הלהט, בהססנות, ופרסמנו יחד את המודעה הראשונה בעיתון יתד נאמן ובה נאמר שדרושים תורמי כליה. היתה זו מודעה קטנה למדי - אולם למרבית הפלא היא הניבה תגובות אחדות. אנשים התקשרו והצהירו כי הם מוכנים לכך.

התגובות נסכו ברב הבר כח ובטחון, כי אכן יש בקרב עם ישראל רוח נדיבה. אפשר לצאת לדרך כי אכן יש אל מי לפנות ויש מי שיענה. מודעה נוספת הביאה אנשים נוספים והענין החל להתקדם בצעדים איטיים.

האב, הרב צבי, העניק דחף כביר אל הענין - והבן, הרב, יישם אותו בפועל. אנשים החלו נכנסים לתהליכי הכנה לתרומה. החזון - שהחל

מאפס - החל הופך למציאות של ממש.

הרב הבר היה נחרץ לכוון את המפעל האדיר הזה. לבו אמר לו כי זה תפקידו בחיים. בהיותו בעל אישיות נדירה, קורנת וכובשת לב, פתח לפניו דלתות שהיו נראות כנעולות - וסלל דרך, שהיתה נראית מתחילה כנטולת הגיון.

יחד עם זאת החל הרב הבר לאתר תורמי כסף אשר יממנו את הפעילות - ויתנו לו את האפשרות לצאת במודעות גדולות יותר. הוא החליט שלא לקחת על עצמו התחייבות כספיות שאינו יכול לעמוד בהן. בחר שלא להיכנס לחובות ועשה הכל כדי שחשבון הבנק של העמותה לא יגיע אף פעם למינוס של שקל. אם היו לו תורמים, ביצע בכספים פעילות פרסום. אם לא היה תקציב לכך, נמנע והמתין.

הוא העדיף לכתת רגליו ולהתדפק על פתחי נדיבים - ולהשיג את הכספים בדרך קשה זו - מאשר לקבלם בקלות בדרך עקלקלה שחסר בה מן התום והיושר.

"לימים" - מעיד הרב כהן - הייתי עד קרוב לניקיון כפיו וגודל ישרותו. היה זה כאשר הבחין פעם שהופקד בחשבון הבנק של העמותה סכום של מאות אלפי שקלים. על אתר עלה בלבו החשד כי מאחורי תרומה אדירה זו מסתתרת כוונה לא רצויה. הוא בירר את זהות המפקיד והשיב לו את הכסף במלואו.

שמירתו בעקביות על טוהר התור, בלי לקדם איש, גבה ממנו כוחות. לא אחת היה מדובר על מכרזי הקרובים, שבאופן טבעי ציפו לכך שהרב הבר - יידם האישי - יעשה למענם ויקדם את יקירם בתור ההמתנה המפרכת. אולם הוא עמד בניסיון ושמר על נאמנותו".

בתקופה הראשונה של פעילות הארגון - שעדיין נקרא: "ידידים למען חולי הכליות" - היה צורך לעגן את הפעילות באופן שלא תסתור את חוק ההשתלות, שאסר לעבור השתלות בארץ ובחול"ל תמורת תשלום.

נוצר צורך להוכיח לאנשי הממסד שמדובר בארגון אלטרואיסטי (=מייטיב, נדיב לב) הפועל ללא מטרת רווח כלל.

הרב הבר לא נרתע, אם צריך להוכיח הוא יוכיח. בסיועם של אנשים שונים ביקש וגם קיבל פגישות עם גורמים שונים בשלטונות - במטרה להנגיש את הנושא של תרומות הכליה בצורה הנכונה. לגרום לאנשים להבין שלא מדובר כאן חס וחלילה באינטרסים אישיים, שיבינו למה נכנס לנושא הזה. שהיו מודעים לכך שתרומת הכליה מצילה את חייו של הנתרם.

בשובו מאחת הפגישות הללו, סיפר לרעייתו על מה שהתרחש בה: "היתה המון חשדנות", אמר, "אנשים רצו להבין מה המניע שלי ולמה אני מנסה להקים ארגון שיעסוק בתרומות איברים. דיברתי בצורה פשוטה. סיפרתי להם שאני מושתל כליה מזה מספר חודשים ותיארת באוזניהם מה זה אומר להיות מחובר למכונת דיאליזה, אמרת להם שבכל יום, בשעה שאני מברך ברכת מתיר אסורים, אני מכוון על כך שזיכתי לצאת ממאסר הצינורות. את הכליה שלי אני

מתנדב בעל לב רחב שמוכן יהיה לתרום את כלייתו. כאשר כל משפחה תדאג ליקירה - עד מהרה יקבל השתלה, עוד בטרם יזדקק להגיע לטיפולים המתישים. זה היה חזונו, והוא ראה את החזון הזה הולך ומתגשם אל מול עיניו בסייעתא דשמיא. "האובססיה שלי", אמר לימים בראיון, "חלום חיסול רשימת ההמתנה להשתלת כליה בישראל - רודף אותי ולא מניח, כמו תולעת מכרסמת. עלינו להוביל למצב שבו ישראל תהיה הראשונה בעולם, סביר גם היחידה בעולם, בה לא יחכו להשתלת כליה מעבר לחודשים ספורים. כל הנוקק להשתלה, יזכה בה מיידית. אני ממש אובססיבי לזה ומתפלל לעזרת בורא עולם".

פעם נשאל מה סוד הקסם הזה, איך מצליח בשיח קצר לשכנע אדם להתעניין בצעד כה משמעותי

מידי פעם, כאשר היה נקרא לדבר ברבים - כגון בשמחות של מכרים, תלמידים ובני משפחה - ניצל את ההזדמנות ודיבר לפני הנוכחים בגודל מעלת תרומת הכליה. להפתעתו ולשמחתו, השומעים לא התרעמו על כך שאינו מדבר על ענייני דיומא, כנהוג, אלא כרו אוזן בהתפעמות לשמע דבריו בעלי החידוש.

אירע רבות שהרב הבר שוחח עם אדם במשך כחצי שעה, ובתוך כך הדיבק בלהטו את איש שיחו - ובן-השיח החל מתעניין על נושא תרומת הכליה. פעם נשאל מה סוד הקסם הזה, איך מצליח בשיח קצר לשכנע אדם להתעניין בצעד כה משמעותי, נענה ואמר: "לעולם לא אשכנע אדם לתרום כליה זו נתנה מידי גבוהה ומיוחדת. כן אעשה הכל כדי להגיש עבורו את כל המידע ואאפשר לו לזכות במצווה עצומה זו" - - -

עמלו היה לשנות את התודעה הציבורית - ולחלחל את המציאות שתרומת כליה לא מותירה חותם רפואי, אלא חותם אצילי, אכן, אף ניתוח אינו חף מסיכונים, אך מדובר על סיכון נמוך בלבד.

במהלך השנה הראשונה, מאז ההחלטה על הקמת הארגון, זכה הרב הבר להשיג באמצעות פעילותו ארבע תרומות כליה. לא היה קץ לשמחתו על כך שזכו להיות שלוחי שמים להבאת מזור ומרפא וחיים חדשים לארבעה אנשים. "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא".

במהלך העשור הבא זכה הרב הבר לחולל מהפך אדיר בעולם. הוא הביא את הבשורה הגדולה ביותר בהיסטוריה הכלל עולמית: התרומה האלטרואיסטית. תרומת כליה בהתנדבות.

בפטירתו בשנת תש"פ, עמד מספר ההשתלות שהושגו על ידי הארגון, על שמונה מאות!!! הרב ורעייתו ליוו באופן אישי כל תורם ונתרם, כל אחד ואחת מהם אומצו בחום על ידם ונעשו להם כאחים של ממש.

[מתוך הספר "הרב הבר"]

לא יכול לתת לכל אלו שעדיין נמצאים שם, אבל את הלב אני תורם להם. לא באתי כדי לפתוח משרד ממוזג, באתי מהמקום הכי סובל, אני רוצה לעזור לאנשים לצאת מסבלם. ישבו סביב אנשים קשוחים מהלשכה של שר הבריאות, ועדת הרווחה ושר האוצר, והיו כאלו שהזילו דמעה".

ואז הוסיף לומר את הדברים הבאים:

"כשידברתי ראיתי מול עיניי מבטים של אהדה ושל הזדהות. רק אחד או שניים ישבו שם ושידרו עיונות של ממש. הרגשתי שהם משדרים לי בלי מילים: 'אתה רוצה להקים ארגון? נראה אותך. הרבה אמרו את זה לפניך ולא עשו דבר. אבל דע לך. גם אם תצליח לא כדאי לך להצליח מאוד. כל עוד תהיה קטן אנחנו נסבול אותך, אם תגדל נעצור הכול', אמר והשתתק. המילים היו קשות להכלה.

לאחר מכן התייצב ואמר: "לא משנה מה היה שם, ברוך ה' אנחנו מתקדמים. אין ברירה, השבע לעולם לא יבין את הרעב. רק מי שטופל בעצמו בדיאליזה, יבין את המצוקה של המטופל בה, אני הייתי שם ובעזרת ה' אקח איתי את 'כורסת הדיאליזה' לכל מקום אליו אגיע...".
זה מה שאכן עשה.

עם ראשית הפעילות, החלו אחריות ורופאים להפנות אליו חולים - כדי שיציע להם את עזרתו הכבירה. הוא יידע את מטופלי הדיאליזה על האפשרות להשיג עבורם כליה. עז היה רצונו לעזור לאנשים והיה מוכן ללכת להסביר להם למה כדאי להם לקבל עזרה.

בשיחותיו איתם, תיאר לפנייהם איך החיים שלו חזרו לשפיות. אנשים היו ספקניים ופסימיים. קשה היה להם להאמין שבמקום שבו נכשלו קרובי משפחה, יצליח אדם זה. אבל הם הודו על ההצעה ונתנו את פרטיהם, מה אכפת להם לנסות?!

אחת מן ה"מסכימות" לעזרה היתה אמא לילדים קטנים, אשת חינוך מיוחדת, משכמה ומעלה - שחייה נעצרו כאשר בבת אחת חדלו כליותיה מלפעול.

הרב הבר, עמל לחפש עבורה תרומה. כמה אנשים בדקו התאמת רקמות וקיבלו תשובה שלילית. אבל הרב הבר לא התייאש והמשיך לחפש, דרך המודעות. ברוך ה' נמצא התורם המתאים. היא שהיתה למושלת הכליה הראשונה של הארגון.

רב היה אושרו על החיים החדשים שקיבלה אישה דגולה זו - אשר כיום מקדישה את חייה לטיפול בנוער ופועלת גדולות ונצורות.

הוא חלם לחסל את רשימת הממתנינים להשתלה. היה לו חלום, והוא האמין שהוא יכול להתממש - שכאשר מתגלה חס ושלום אדם החולה בכליותיו, יקום אדם מבני משפחתו ויתרום לו כליה. במידה ואין מי שמתאים או מסוגל לכך מבחינה רפואית - תמצא המשפחה

לשכור כיסא-כבוד לכלה כנהוג, התחננה אליו הכלה באומרה כי מתבייית היא שלא תהא ככל חברותיה, אך האב שנשאר בצריך עיון גדול בשאלת כסף מנל... הודיע לה שתם הכסף ולא נשאר בלתי גוויתנו לעורנו, אך זאת אומר לך, עד עתה דיברת עם האבא שלך שבארץ שאין בידו לעזור, מעתה דברי עם אביך שבשמים אשר לו הכח והיכולת... ואכן בשבת שקודם הנישואין נטלה הכלה ספר תהילים לידיה והתחננה בדמעות שלישי, אבי שבשמים, הזמן לי כיסא מכובד ליום נישואי.

ויהי לפלא מאין נחת' לכאן כיסא זה, ומי הזמינו הנה

בהגיע יום המיועד הגיעו לאולם והנה מוכן כיסא לכלה מעוטר ומעוצב בפרחים ססגוניים אשר לא שזפתם עין ומקושט בבלונים, כמנהג בעלי בתים חשובים שבחשובים. ויהי לפלא מאין נחת' לכאן כיסא זה, ומי הזמינו הנה. עד שנתברר גופו של דבר, שהנה באותו אולם יש שתי קומות, שמחת נישואי הכלה דגן נערכה בקומה התחתונה ואילו בקומה למעלה חיתן יהודי תושב חו"ל אשר איש אמיד הוא. הלה הכין חתונה ברוב פאר והדר כברכת ה' אשר נתן לו, אף לא שכח להזמין כיסא מפואר לכלה, ולא זו בלבד אלא ששכר בכסף מלא מ'פיק אירוועים, אחד שתפקידו ומקצועו לארגן את השמחה על הצד היותר טוב ולבדוק שלא חסר מאומה.

והנה אותו היום כ' בסיון היה, ויש הנהוגים שלא לערוך נישואין ביום זה ויש שאין מקפידים על כך, 'ידידנו' מבית שמש אינו מהנהוגים להקפיד ועל כן תיכנן להעמיד את החופה קודם השקיעה, ואילו בקהילתו של היהודי מחו"ל מקפידים שלא לחתן בו ביום על כן היה בדעתו להעמיד את החופה בלילה לאחר זמן רבינו תם. שעתיים קודם החופה שלאחר זמן ר"ת שלח המחותן מחו"ל את בנו לבדוק שהכל מתנהל כשורה, שולחנות ערוכים וכו', הלה הגיע לאולם ומה מאוד השתומם שאין זכר לכיסא, וכדי ביוון וקצף, מיד התקשר לאביו לספר לו על האסון הנורא... הלה הרים טלפון נזעם אל המארגן בטענת למה רימיתני.. ואיה הכסא, השיב לו המארגן איני יודע מה אתה סח, הכסא עומד על מקומו ועל מכונו, מוכן ומזומן לצורך הכלה המהוללה, הרימו קולות זה על זה... עד שהתברר שהעמידו את הכסא בטעות בקומה התחתונה... שלחו מיד להוציא אותו מהאולם למטה ולהעלותו למקומו המיועד, אך כשהגיעו ראו כבר את הכלה מגיעה לאולם (שהרי חופתה נערכה קודם השקיעה, שעתיים לפני החופה השנייה), כמובן שלא היה שום 'טעם' להשבית את השמחה ולבייש כלה בחופתה, אלא תיכף ומיד הזמין המחותן מחו"ל כסא נוסף, והכל על מקומו בא בשלום. אתה הראית לדעת כיצד דמעותיה לא שבו ריקם ופעלו עבורה כסא הראוי למלכים...

אמנם שומה עלינו ללמוד ממועשה זה שלא להסתפק במועט... שהרי הייתה יכולה לפעול לעצמה דירה שלימה לצורך מגוריה לאורך ימים ולא רק כסא לכמה שעות, היום כאן ומחר... אך בתנאי ש'נצטעק'...

(קטעים מלוקטים מתוך באר הפרשה - בראשית ע"ט)

למרות שהניחו אותם למשמרת... בדיוק נגמר כל ה'סחורה'... וכל זה אך ורק בשביל שתקנה בשבוע שלאחריו במחיר זול. עוד יש ללמוד ממועשה זה, כי נגזר ונקצב על כל אחד כמה 'הוצאות' יוציא, ובכמה יקנה, ומן השמים נגזר עליהם להוציא סכום פלוני על מלבושים אלו, לא פחות ולא יותר, ומאחר שהגיעה לקנות בראשונה בשעה שהמחיר היה יותר מכאשר נגזר אם כן לא היתה יכולה המכירה להתקיים... אלא הקב"ה עושה עלילות לקיים כל דבריו באמת ובצדק.

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע (חידושי הרמ"ל אות פח) ביאר את התפילה 'ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת', ולכאורה מדוע עלינו להתפלל ע"ז שבוודאי השי"ת אינו מקפח שכר כל בריה. אלא ביאורו, דמן השמים אין נותנים רק בהתעוררות מלמטה - בתפילה, וצדיקים אלו שבוטחים כל כך בה' עד שאינם מתפללים על כך, עליהם יש לנו לבקש ותן שכר טוב...

בדרך משל ומליצה אמרו, מעשה בתינוק שאמו הפקידתו בידי הבייבי סיטער (שמרטפית) והיה התינוק בוכה לגודל רעבונו, ותיטול הבייבי סיטער את הבקבוק שהכניה האם למאכלו ותישימהו בפי התינוק, אך הלה הגביר בכיו וזעקתו עד לב השמים... ואין איש יודע על מה יצא הקצף והבכי, מכיוון שכן אף הבייבי סיטער פתחה בבכי אחר שלא ידעה להשיט עצות בנפשה, כך נמשך הבכי למשך כמה שעות... עד... ששבה האם לביתה וראתה את הנעשה, נטלה את הבקבוק וראתה שלא ניקב החור בראש הבקבוק - והיאך יאכל התינוק, נקבה האם חור קטן, הכניסה הבקבוק בפי התינוק שמיד אכל את מאכלו ואחר גמרו נרדם וישן שנת ישרים וליהודים הייתה אורה... והנמשל פשוט השפע מוכן ברוב טובה אלא שעל האדם לנקב בעצמו את ה'חור' דרכו יריקו עליו את השפע הגדול, ונקב זה היא התפילה...

ויתבאר ביותר, עפ"י מה ששמעתי, מעשה באיש שבגדלותו הודה אשר בקטנותו כעס וקצף עד מאוד על בוני הדירות, שלא התחשבו בו כלל, עד שכאשר ברצונו להדליק את החשמל עליו ליקח כסא ולעלות עליו ללחוץ על הכפתור, וכן כאשר חשקה נפשו בכוס קפה נזקק הוא להביא סולם ולעלות עליו להדליק את הקומקום החשמלי וליטול את הקפה והסוכר מהארונות הגבוהים, ומלבד חוסר הנוחות בדבר הרי סכנה בדבר שעלול הוא ליפול מהסולם... לאחר שהתבגר עוד הבין שבכוונה תחילה נעשה כן הבניין, כי הבית מיועד הוא לשימוש המבוגרים ולא בעבור השתמשות הילדים, ואם ברצונו להדליק חשמל או להכין כוס קפה עליו לבקש זאת מאביו. והרי זה ממש ציור חי על כל ענייני העולם, שהקב"ה יצר וברא את העולם בעבורו ולא בעבור ה'ילדים', ואם ברצונו להשיג דבר מה, עלינו לפנות אליו ולבקש זאת ממנו, אולם אם ננסה להסתדר לבד אזי עלולים אנו ליפול ולהתהפך...

בא וראה כמה גדול כוחה של תפילה, וכמה היה מעשה כפי ששמעתייה מבעלי המעשה, אחד האברכים בבית שמש חיתן את בתו הכלה בכ' סיון תשע"ח באולמי פאראנד שבבית שמש, אותו אברך אין הפרוטה מצויה בכיסו בלשון המעטה ובקושי גדול התארגן להוצאות הנישואין. מגודל הלחץ זו הדחק הודיע לבתו שלא יוכל

"אני המשוגע? אתה הוא משוגע! אתה שהכרזת מרד באלוקי ישראל, ופרקת עול תורה ומצוות מעליך - אתה הוא זה שנשתבשה דעתו! אם רק פותחים את העינים ומתבוננים, רואים שיש בורא עולם ולמרות כן בהנהגת ההפקרות שלך הינך מכריז שהעולם נעשה לבד. היש לך שיגעון גדול מזה!?"

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א בסיפורים מיוחדים על גדולי ישראל והאמונה בהקב"ה

בראשית ברא אלהים (א' א')

ה' ואהבת ה' ולעורר אותו בענייני האמונה, הוא נדרש לעבוד על כך עבודה תמידית ורצופה. באם הוא לא יעבוד כל העת בלי היסח הדעת, לחדש את רגשות הקודש של האמונה, של היראת שמים, גם אם לא יעשה דבר הם יחלפו מאליהם... נקודה זו לימדונו חכמי ישראל, כי העבודה שלנו היא לחדד לשנן ולהחזיר שוב ושוב את היסודות הפשוטים לנו, את האמונה הבסיסית. רק בדרך זו נצליח להשריש בליבנו את האמונה ונזכה לחיות לאורה.

יש להביא עובדה נפלאה שסיפר המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, לה היה עד בבחרונו. כדי לקבל מושגים מה היא עבודה תמידית בהחדרת יסודות האמונה מהליכות חייו של קדוש ישראל מרן ה'סטייפלער' זצ"ל: בזמן שלמדתי בישיבת פוניב'ו בבני-ברק, שבתי באחד הלילות עם מספר בחורים לשיבה. בדרכנו עברנו סמוך לביתו של מרן ה'סטייפלער' זצ"ל. היה זה כאשר התגורר עדיין בדירתו הישנה, בה היתה ממוקמת בקדמת הבית חורשה קטנה, וממנה בקע קול מוכר של ניגון ערב ומעורר. כשהתקרבונו הבחנו בברור שהקול שנשמע ברקע הוא קולו של

שני גאונים וצדיקים פיארו בזמנו את בני-ברק. שניהם גדולי תורה מופלגים, אנשי מעלה ודמויות מופת, שעל אף הפרש הגילאים הניכר ביניהם למדו יחדיו 'חברותא', והתרועעו כידידים ותיקים. הלוא הם: הגה"צ רבי זאב איידלמן זצ"ל, מילידי העיר בריסק, שהשפיע מאורו ומאישותו רבות, ומגיד המישרים הנודע הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל.

שניהם היו עורכי מחשבות באמונה זכה, במוסר וביראת ה', וזיכו את הרבים בדרשות חוצבות להבות אש, ובהרבצת תורה בטהרת הלב. מטבע הדברים הלימוד המשותף שלהם הפיק הרבה פנינים ויסודות יקרים, כדרכם של הצדיקים הלומדים מוסר השכל מכל דבר שמזדמן להם.

את אחת הדוגמאות המובהקות לכך, שח רבי ראובן קרלינשטיין על ידידו ורעו רבי זאב איידלמן:

באחד הפעמים בזמן לימודם המשותף הגישו לפני רבי זאב כוס תה, התה היה כה רותח עד כדי כך שלא היה מסוגל ללגום ממנו. כעבור דקות ספורות, משהתקרר מעט התה נטל רבי זאב את הכוס בידו, בירך בכוונה והחל לשתות.

לפתע, נעצר רבי זאב, ולפי ההתרגשות שנשמעה בקולו והחיוך הרחב שנשך על פניו, ניתן היה להבחין בקלות כי רעיון מוצלח הבזיק כעת במוחו. פנה רבי זאב לרעו וידידו רבי ראובן, ואמר לו: "כיצד תסבירו זאת?! שרק לפני דקות אחדות התה היה כה רותח עד שלא הייתי מסוגל להכניסו לפי, ואילו כעת מבלי שעשיתי דבר הוא כבר התקרר?"

רבי ראובן הבין שיש לו תשובה על כך, והטה את אוזנו לשמוע דברי חכמה מקוריים מפי רבי זאב. ואכן כך הסביר רבי זאב בתבונה: "אהא! כך זה טבע הדברים, כדי לקרר לא צריך לעשות כלום! כדי שהשתייה תתקרר יש רק לחכות ולשהות וכל הרתיחה עוברת מאליה!... העבודה וההשקעה היא כאשר רוצים לחמם את המים, אך בשביל לקררם מספיק שהייה וחוסר מעש..."

מכאן הסיק רבי זאב יסוד עצום: "האדם דומה במונן הזה לשתיה. כדי לחמם אותו בענייני עבודת

ה'סט'יפלער' הקדוש. לתומנו חשבנו שהוא הוגה באחת הסוגיות העמוקות שבש"ס. אך לא! לעינינו נגלה מזהה מדהים ומפעים במיוחד. ה'סט'יפלער' ישב על כסאו, עיניו עצומות וקולו הרוטט נשמע איך שהוא שר את "ג עיקר האמונה בניגון מיוחד: "אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא יחיד ואין יחידות כמוהו...". כך אמר קטע אחרי קטע, ברגש מיוחד שובה לב, שעורר אותנו מאוד לאהבת ה' ויראתו.

השתוממו למראה עינינו; ראש קהילות יעקב שעניי הכל נשואות אליו. מי שזכה להרביץ תורה לאלפים ולרבבות בספריו המופלאים. איש אלוקים ששכינה מדברת מתוך גרונו. במה הוא עוסק? בשירת 'אני מאמין' ברצינות תהומית, בטהרת לב. אשרי עין ראתה זאת!... כעין זאת, סיפר רבי דן סגל, ששמע מד"ר גרינוולד מארצות-הברית: בהזדמנות מסוימת זכה ד"ר גרינוולד להיכנס אל חדרו של מרן הסטייפלער זצ"ל. כאשר נכנס ישב ה'סט'יפלער עם פנים לכיוון הקיר, וגבו היה מופנה לכיוון הדלת, כך שלא הרגיש כלל בנכנסים אל החדר. (כידוע בשנים האחרונות נחלשה שמיעתו כמעט לחלוטין). הוא ישב מרוכז, ואמר בקול רם קטע אחר קטע, את כל "ג עיקר האמונה, והסבירם וביארם באידיש אחד לאחד: "טאָטע אַיך גלייבט מיטן גאַנצן האַרץ... [אני מאמין עם כל הלב...]. שהבורא יתברך שמו אינו גוף...".

"כששמעתי זאת", סיפר ד"ר גרינוולד: "פשוט התמוגגתי, מהמתיקות המיוחדת, מהתרוממות הרוח ומהבהירות שנאמרו הדברים".

זו היא התגלמותה של עבודת האמונה במיטבה!

מעשה ידיו מגיד הרקיע'

הבריאה כולה למעשה מעידה ומספרת על מציאות הבורא. בעלי אמונה אשר הציבו לעצמם את האמונה כמשאת חיים וכיעד ותכלית עיקרי בעבודת ה' שלהם, אכן השכילו לראות אמונה בחוש בכל פרט בבריאה.

אם נתבונן נראה כי גם מרן ה'חזון איש' זצ"ל וגם מרן הסטייפלער זצ"ל הקדישו חיבורים נפלאים העוסקים בחכמת הבריאה הטמונה ביצירת האדם. ויש לדעת מדוע שני ענקי הרוח אלו שעסקו כל ימיהם בעומקן של תורה והלכה מצאו זמן ונכונות לכתוב חיבורים על עניינים כאלו?

אלא, שמעתי מאדם גדול שאמר בזה הרגשה נפלאה. סביר להניח שה'חזון איש' וה'סט'יפלער' לא התיישבו במיוחד להעלות על הכתב עניינים אלו, במטרה לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל. אלא חיבורים אלו מסמלים את הלך מחשבותם ליבם התמידיים ואת התחושה עימה הם חיו את חייהם.

הם לא כתבו זאת מתחילה לרבים, אלא פשוט הם חיו את הדברים! הם חיו בהתבוננות מתמדת; כל פעולה, כל תנועה, כל פסיעה, כל דיבור, הם חשו כיצד זה אינו מכוחם אלא מפעולת הבורא. וכשהתעוררו בהרגשה כזו או אחרת, או כשקיבלו הכרה חזקה ובהירה יותר בנפלאות הבריאה הם העלו זאת על הכתב למשמרת,

רק לאחר כך הם החליטו להעניק זאת כמתנה לרבים. הם חיו את האמונה! הם ראו במוחש את י'ד ה' בכל דבר ויצאו מכליהם. סוג החיים הללו העניקו לנו את את ה'אמונה ובטחון' ואת ה'חיי עולם'.

כידוע הקפיד מרן ה'חזון איש' לצאת ולטייל בקביעות לצורך בריאותו כעצת הרופאים. כששאלוהו פעם תלמידיו מדוע הוא מטייל רק בבליה? הוא השיב: "משום שבליה יש חושך ואיני רואה את הבריאה. ביום אני כה מתפעל מהבריאה שקשה לי לא להתעכב בהליכה, ומוכרח אני ללכת רק בבליה...".

מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואנזר זצ"ל, בעל ה'שבט הלוי', סיפר שפעם כשביקר בבית מרן ה'חזון איש' זצ"ל היה זה בתחילת הלילה, וה'חזון איש' ישב בחצר שקוע בהבטה על כוכבי הלילה. הוא היה נתון בהתפעלות ודבקות מיוחדת מתפארת הבריאה ועיניו זלגו דמעות, עד שלא הרגיש כלל שהוא עומד אצלו.

פעם נסע מרן הרב שך לשפת הים לצורך בריאותו

סיפר אחד התלמידים הקרובים עובדה נפלאה ומאלפת אודותיו של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל,

פעם נסע מרן הרב שך לשפת הים לצורך בריאותו. כשהוא שב משם הוא היה נסער ונרגש. תלמיד קרוב שנכנס אליו באותה שעה וחש כי הרב מחפש מישור לשפוח לפניו את לבו המלא עד גדותיו, התקרב אליו. וכה זכה לשמוע ממנו: "מי שם גבול לים - האומר לים עד פה תבוא!... מי ברא אלה!?!..."

והמשיך הרב שך לצייר בפניו במילים פשוטות את מראהו המדהים והמרהיב של הים הגדול הצנוח בסערות גליו, וקורא בקול מים רבים אדירים: "ש מנהיג לבירה! 'רעם הים ומלואו!' - מי מנווט את כל הים הענק הזה? היש בירה בלא בעל לבירה!?!... 'עושה שמים וארץ את הים ואת כל אשר בו' יש בריאה שלימה בים... מי עשה כל זאת? הרי רואים בחוש את 'בורא עולם'!

הדמעות זלגו על פניו הקדושות בזו אחר זו, ונפלו ובאו על הגמרא הפתוחה. התפעלות כזו לא ראו על מרן הרב שך זמן רב, עד שלפתע התפרץ ואמר בקול רווי השתוקקות: "אני אומר לך... אם הקדוש ברוך-הוא היה אומר לי תקפוז לים למען שמו, הייתי קופץ בשמחה..."

כך בכל דבר ראה את היצירה הנפלאה של הקדוש ברוך-הוא!

שמעתי מידידי הגאון רבי אשר וייספיש שליט"א, מרבני אחוזת ברכפלד במודיעין-עילית, שבבחרותו כשלמד כתלמיד מן המניין בישיבת חברון, נזדמן לו ולמספר בחורים נוספים מהישיבה לשובת בבני-ברק, לרגל שמחת ה'אויפרוך' של ידיד טוב מהישיבה. במוצאי שבת החליטו לעלות לביתו של מרן הרב שך, לזכות לקבל את ברכתו ולהתחזק ממנו בלקחי חכמה ויראה.

'צוף התורה'

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי, עם שאלות
בראי הפרשה, משולבים בעובדות ומעשים מגדולי הדורות

**שאלו פעם את מרן הסטייפלער כיצד
זכה להגיע לכאלו דרגות נשגבות של
רוח הקודש, ותשובתו היתה שהוא
מימיו לא קרא שום תוכן שנכתב על
ידי מי שאינו יהודי ירא שמים.**

בראשית ברא אלהים (א' א')

העיסוק בנפלאות הטבע, כידוע לכולם, הוא אחד הדרכים הטובות ביותר להכיר במציאות הבורא, באופן של 'השבות אל לבבך' - שנרגיש את מציאות הבריאה גם בלב, ולא רק באמונה שכלית גרידה.

כשאדם שומע שבדמו של כל יצור אנושי יש נוגדנים לאלפי סוגים של חיידקים ונגיפים, וכל אלו נבראו בדמו באופן 'טבעי', הוא מבין שזה לא משהו שנברא מעצמו, אלא שבורא עולם הוא זה שיצר את האדם בחכמה.

כמי שזוכה להרצות בעצמו בפני ציבורים שונים, וכמי ששוחח עם מרצים רבים אחרים בנושא, כולם מעידים פה אחד שאין שום דבר שיכול לעורר את הלבבות לאמונה בה' ולאהבת ה', כמו העיסוק בנפלאות הטבע, והחכמה העצומה שטמונה בכל פריט ופריט שבטבע הבריאה.

שאלה: יוחנן רוצה להתחזק באמונה, ולשם כך הוא מבקש לקרוא חומרים העוסקים בנושאים אלו של החכמה העצומה הגנוזה בטבע. דא עקא החומרים הללו מקורים אינו טהור, הם נכתבו על ידי פרופסור שבעצמו הוא רחוק משמירת תורה ומצוות.

האם כדאי לקרוא את התכנים הללו כדי להתחזק באמונה, או שעדיף להתרחק מהם כדי שלא להיכשל בדעות הכפרניות של כותב המאמר, הטמונות בין המילים ומאחוריהן?

תשובה: מי שזכה לראות את פני קדשו של מרן הסטייפלער הקדוש ולהתברך מפיו, יכול היה להרגיש בחוש את הקדושה הנפלאה ששרתה במחיצתו. רוח הקודש אצלו היתה ממש משהו שכל ילד יכול היה לראות. היו מגישים לו פתקה ועליה שבעה או שמונה שמות של אנשים שמבקשים ברכה, והוא היה מיד אומר שאת השלישי והחמישי הוא לא יכול לברך ובלי להכיר אותם או לראות אותם יכול היה לדעת שהם לא מושלמים בשמירת השבת שלהם,

בלשון המעטה, וכן על זה הדרך.

שאלו פעם את מרן הסטייפלער כיצד זכה להגיע לכאלו דרגות נשגבות של רוח הקודש, ותשובתו היתה שהוא מימיו לא קרא שום תוכן שנכתב על ידי מי שאינו יהודי ירא שמים. לא עיתונים, לא ספרים, לא מאמרים, מה שלא נכתב על ידי יהודי שומר תורה ומצוות, לא יכול היה להיות לנגד עיניו. על ידי כך הוא נשמר מכל השפעה זרה והיה כל כולו קודש קודשים.

אם כן, ברור שאותו יהודי שרוצה להתחזק באמונה, הדרך לעשות זאת אינה עוברת בקריאת תכנים שנכתבו על ידי אנשים בעלי דעות לא טובות. ואם הוא מאוד רוצה להתחזק, משמים כבר יסדרו את זה כך שהוא ימצא את מה שאיוותה נפשו ממקורות כשרים בלי שום פקפוק.

2
**בהתלהבותי הרבה הוספתי ואמרת
לילדים, אם מישהו מכם מביא לי גרגיר
אחד של חול שהוא ברא בעצמו, אני
נותן לו במתנה את הבית שלי!!**

סיפור: לפני תקופה עצר אותי אברך ברחובה של עיר, וממש שמח לקראתי. "אתה לא מכיר אותי", הוא אמר, "אבל כשהייתי ילד, השתתפתי בקביעות בשיעור שהיית מוסר מדי שבת, ועד היום זכור לי היטב השיעור שאמרת על גרגיר חול...".

ומעשה שהיה כך היה, באחד השיעורים שמסרתי לילדים בשבת פרשת בראשית, הרחבתי בעיסוק בפלאי הבריאה. סיפרתי לילדים על כך שאפילו חיה קטנה ופשוטה כמו הזבוב שבדיוק הטריד אותנו באמצע השיעור, כוללת בתוכה חכמה עצומה ופלאים עצומים. כך למשל בעיניים של הזבוב המצוי יש למעלה מ-4,000 עדשות ראייה וצורות של חיישני אור, והוא ממריא מתנוחה דוממת לטיסה של ממש במהירות כפולה פי 25 לעומת המטוס הכי מהיר בעולם, וזה רק זבוב אחד קטן.

הוספתי ואמרת לילדים שאם מישהו מכם יצליח להביא לי עץ אחד שהוא יצר, או אפילו פרח אחד, או אפילו עלה אחד בלבד של פרח שהוא יצר, אני מוכן לתת לו במתנה את הבית שלי! לא זו בלבד, אפילו מישהו שייקח עלה קיים, שכבר הספיק להתייבש, ויצליח להחזיר אותו לחיים ולהפוך אותו לעלה בגוון המקורי שלו, על ידי החייאה פנימית שיעשה לו - אני נותן לו את הבית שלי!

נו... אנחנו הרי כלונו 'חזונואישיניקים' אז היה ברור שאף אחד לא נוגע עם הרגל שלו במטבע, אבל אחרי שכולם הלכו היה ילד אחד שהתחכם ואמר שהוא פוסק כמו "המשנה ברורה" ו... גרר את המטבע הצידה עם הרגל.

הילד הזה הרגיש אחר כך כל כך רע עם המעשה הזה, וגם אחרי שנים הסיפור הזה רדף אותו מבפנים ולא נתן לו מנוחה, שהוא בעצם לא עמד בניסיון.

"לנו היה ניסיון על סוכריה צבעונית", אמרתי לילדים, "ורובנו עמדנו בו בגבורה, אני מצפה מכם שתעמדו בגבורה גם בניסיון עם גרגיר חול ודירת שלוש חדרים בבני ברק..."

סיפר לי אותו ילד/אברך, שהסיפור הזה נתן לו כזאת עוצמה, ומאז בכל פעם שהיה לו ניסיון הוא התאמץ מאוד לעמוד בו, כי הוא ידע שמי שנופל בידי היצר פעם אחת, יכול להצטער על כך במשך שנים רבות, ושבעצם עמידה בניסיון שווה יותר מסוכריה צבעונית וכמובן גם יותר מדירה בבני ברק...

ומעשה היה בירושלים, בתקופה בה העוני בעיר היה כל כך נורא, עד שמספרים שבאחת המשפחות הוותיקות והחשובות בירושלים היתה סבתא שהיה לה מנהג לאכול פרוסה דקיקה של חלווה בכל ראש חודש, ובין הנכדים היתה תורנות מי הולך לקנות את החלווה של סבתא, כי אחרי שלוקחים את הפרוסה מהמכולת ועד לבית הסבתא, אפשר ללקק את היד ולהרגיש את טעמה המתוק של החלווה...

אחד מילדי ירושלים של אותה התקופה הלך פעם ברחוב בשבת, ומצא מטבע זהב על הרצפה. הוא מאוד רצה להרים את המטבע, אבל הצליח להתאפק, ועמד לשמור עליו במשך שעות מתוך מחשבה שכשיגיע מוצאי שבת הוא יוכל לקחת את המטבע. בסופו של דבר הוא נאלץ לעזוב את המטבע לזמן מה, וכששב לשמור עליו התברר לו שמישהו כבר הרים אותה... כנראה אחד מתושבי העיר הערביים הבחין בה ולקח אותה איתו.

הילד שב לביתו אבל וחפוי ראש, הוא בכה בכי תמרורים. אביו של הילד שמע ממנו מה קרה, נכנס איתו לחדר ואמר שהוא מוכן לעשות אתו עסקה: "אני מוכן לתת לך שלושה מטבעות זהב כמו זה שמצאת, אם אתה תמכור לי את השכר העצום שזכית בו כשעמדת בניסיון קשה כל כך", אמר האבא.

הילד הרים את עיניו, והבין את טעותו... "תודה אבא", הוא אמר, "תודה שלימדת אותי כמה גדולה ההתגברות שהתגברתי, כמובן שאני לא מוכן לחלוק את השכר עם אף אחד". הרי לנו אבא שידוע לחנך, וילד שידוע להתחנך היטב, וכבר הפליגו חז"ל בחוכמתם של ילדי ירושלים...

יְשֵׁבֵת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי (ב' א')

שאלת צוף התורה: ר' ראובן עוסק בקירוב רחוקים, וכעת הוא התוודע ליהודי שמוכן לשמוע ולהתקרב לתורה ולמצוות, אבל

אמנם הבית שלי לא כל כך גדול, אבל אתם בטח שמעתם על אותו אחד שפיהק בבני ברק ושם את היד כדי לכסות את הפה. שאלו אותו למה אתה מכסה את הפה? והוא השיב מינייה וביה: "כדי שלא יבנו לי שם יחידת דיר".

בהתלהבותי הרבה הוספתי ואמרתי לילדים, שאגב, ישבו כולם עם פה פעור (למזלם הביקוש לנדל"ן בבני ברק עוד לא הגיע לשיאו...): אם מישהו מכם מביא לי גרגיר אחד של חול שהוא ברא בעצמו, אני נותן לו במתנה את הבית שלי!!!

קם ילד אחד, יצא החוצה, הרים גרגיר חול מהרצפה וניגש כדי להביא לי... היה זה אותו אברך שעכשיו גנש אותי ברחוב וסיפר לי את הסיפור שאני עצמי הספקתי כבר לשכוח.

אמרתי לו, "ילדי היקר, הגרגיר שלך הוא באמת בריאה נפלאה, אבל מי שברא אותך זה הקב"ה, אתה רק אספת אותו. אבל להבא, דע לך שגרגיר חול הנו מוקצה בשבת, אסור להרים מוקצה. הפעם לא ידעת, אבל מכאן ולהבא כדאי להיזהר".

תוך כדי דיבור החלטתי לעבור לנושא הבא של השיעור, שבת קודש! הרי השבת מוזכרת לראשונה בפרשת בראשית...

"מה אתם אומרים ילדים? אם יש לכם איסור מוקצה 'קטן' של הרמות גרגיר בשבת, ובתמורה תקבלו במתנה דירה, זה שווה את העבירה הקטנה הזאת או לא???"

כמובן שכל הילדים השיבו בשלילה, ברוך ה', חינוך בני ברק איכותי!!!

ואז סיפרתי להם סיפור:

"לפני שנים לא רבות, כשאני עצמי הייתי ילד, הלכנו פעם ביחד קבוצה של חברים בשבת, ומצאנו מטבע של חצי שקל..."

"באותם ימים, יכולת לקנות מסטיק בעשר אגורות, ועם מטבע של חצי שקל היתה אפשרות לקנות אפילו לקון שמתחלק למספר צבעים.

"כמובן שאנחנו כ'חזונואישיניקים' מלידה לא אוכלים לקון בלי לעשר אותו, ומאחר והלקון הזה מורכב ממספר צבעים שכל אחד מהם מורכב מתמהיל חומרים שעלול להיות שונה בגלל צבע המאכל השונה וחומרי הטעם והריח השונים שהוכנסו בו, צריכים הרי לעשר את כל אחד ואחד מהצבעים.

"לכן כשהיינו קונים כזה לקון, היינו לוקחים אותו לאבא או למלמד בחיידר, שיעשר לנו כל אחד מהצבעים. הוא היה שובר חתיכה מפה, חתיכה משם, ובסופו של דבר היינו נשארים עם חצי סוכריה שבורה ומפוצלחת, אבל היי, זאת סוכריה צבעונית!

"בכל אופן מצאנו מטבע של חצי שקל והתחלנו לדון בנושא, האם מותר לגרום בשבת את המטבע עם הרגל, ולקחת אותו למקום צדדי כדי שנוכל להרים אותו במוצאי שבת... היו בינינו ילדים שידעו לשאת ולתת בהלכה, ובסביבה גם היו לא מעט מבוגרים תלמידי חכמים מופלגים, כך שלאחר בירור קצר היתה לנו תשובה ברורה: מדובר במחלוקת בין המשנה ברורה והחזון איש... לפי המשנה ברורה מותר לקחת את המטבע עם הרגליים ולגרום אותו למקום צדדי, ולפי החזון איש הדבר אסור.

הישן שהוא עוד לא רוצה לעשות 'הפסק', ושהוא בכל מקרה לא מתפלל ותיקין אז הלימוד הזה לא רלוונטי, הוא התפלל בשמונה וחצי, ולאחר מכן אכל סעודה דשנה שהפילה עליו תרדמה מחודשת. למרבה המזל לא נקלחה ממנו שום צלע כשהוא ישן, למרות שדי ברור שהוא לא היה מרגיש בכך, וכשהתעורר שעה לפני מנחה, הוא אץ רץ לבית מרן שר התורה כדי ללמוד איתו בחברותא. היהודי הזה שב לעירו במוצאי שבת, וכששאלו אותו כמה הוא הספיק ללמוד בחברותא עם שר התורה, הוא עשה חשבון שזה היה קרוב לשעה...

אמרו לו, טיפש מטופש! היתה לך הזדמנות מיוחדת במינה ללמוד עם גדול הדור. חווייה בלתי נשכחת. אבל לך היה דחוף לאכול פיצוחים ולקרוא עיתון! לא יכולת בשום פנים ואופן לוותר על שנת הצהרים הנצחית שלך, שבביל כמה שעות שינה הפסדת את הזמן הכי חשוב בחיים שלך!!!

אני לא רוצה לומר מוסר לאנשים, בקושי אני מוכן לשמוע בעצמי את המוסר שאני אומר לעצמי, אבל אני מציע שכל אחד ואחד מאתנו יסתכל על השבת שלו, הזמן היקר והנפלא הזה שבו הקב"ה אומר שהוא רוצה שנהיה איתו, שנהיה בחברתו. כמה אחוז מהשבת אנחנו מנצלים כדי באמת להיות עם הקב"ה, וכמה אחוז אנחנו מבטלים בגלל סיבות שבסופו של דבר הן כל כך מטופשות וחסרות טעם, שפשוט בושה וכלימה תכסה את פנינו...

בזיעת אפך תאכל לחם (ג' י"ט)

שמעתי אומרים שצריכים שכל בכל דבר, וגם לקבל קללה צריכים לדעת, כי הרי גם אדם הראשון וגם חוה התקללו, האחד התקלל "בזיעת אפך תאכל לחם", והאחת התקללה "בעצב תלדי בנים". עכשיו בואו ונראה מה עשתה האשה עם הקללה? בכל בית חולים משקיעים במחלקת יולדות מרווחת ומפנקת, חדרים פרטיים, כל עולם הרפואה עומד הכן כדי להקל מעל האשה את הסבל, ולאחר שהיא משתחררת מבית החולים עוד דואגים לה לבית החלמה הכי נוח והכי מוצלח, קונים לה מתנות, שולחים לה ארוחות מבושלות ולתנאים מיטביים...

ואילו הגבר? מה הוא עשה עם הקללה שלו? הוא עובד מצאת החמה ועד צאת הנשמה, במוצאי שבת הוא עוד לא מספיק לנגב את ידיו מהיין שטפטף עליו מהגביע של הבדלה וכבר הוא רץ לעבודה, מקצר בתפילות כי יש הרבה בתפילה, ואם יום העבודה שלו לא מספיק ארוך הוא תמיד יבקש מהבוס שייתן לו שעות נוספות כי הוא רוצה להרוויח כמה גרושים נוספים...

הוא אשר אמרנו, צריכים לדעת לקבל כל דבר בצורה הנכונה, אפילו כשמדובר בקללה, ומידה טובה מרובה - על אחת כמה וכמה כשמדובר בברכה.

צריכים להתקדם אתו את אט, ור' ראובן תוהה אם עדיף להתחיל מהחמורות שבחמורות כמו שמירת שבת וכדו', או שעדיף להתחיל קודם כל מיצירת אווירה, ולעודד אותו לבוא לבית הכנסת לקבלת שבת וכדו'.

נפשו בשאלתו, כיצד מוטל עליו לפעול בעניין? האם ללכת הישר למנוע אותו מאיסורי כרת ומיתות בית דין, או שעדיף להתחיל מהפולקלור היהודי והאווירה המשפחתית?

תשובה: מפי השמועה, מקובל לומר שמרן הגרא"ל שטיינמן נשאל בכגון דא והשיב שצריכים להתחיל דווקא מתפילת קבלת שבת בבית כנסת, ורק לאחר מכן לדבר על שמירת שבת בפועל, וזאת מהסיבה שאם האדם יקבל על עצמו להימנע מחילול שבת, הוא לא יחזיק מעמד יותר מכמה שבועות, אבל אם הוא יבוא לבית הכנסת, ויקבל את האווירה של השבת, את הטעם המתוק שבתפילה ואת התחושה הנפלאה של 'שבת יהודית', יהיה לזה קיום ובתוך זמן לא רב הוא יוסי ויקבל על עצמו גם שמירת שבת בשלימות.

3 לאחר כמה ימים ביקש שיזמינו את היהודי הזה לעשות שבת אחת בבני ברק, כי רצונו ללמוד איתו בחברותא במשך כל הלימודים שלו בשבת

ואספר משל:

בוא נתאר לעצמינו סיפור שלא היה, שפעם הגיע יהודי אחד למרן שר התורה זצ"ל, וביקש ממנו ברכה להצלחה בתורה וביראת שמים. מרן זצ"ל מאוד נהנה מהיהודי שלא ביקש שום דבר על גשמיות, וכל עניינו רק ברוחניות, ולאחר כמה ימים ביקש שיזמינו את היהודי הזה לעשות שבת אחת בבני ברק, כי רצונו ללמוד איתו בחברותא במשך כל הלימודים שלו בשבת.

אותו יהודי כמובן התרגש מאוד, מצא דירה סמוכה לבית שברחוב רשב"ם, הוא ארז את האוכל, קנה קצת פיצוחים כי הרי בכל זאת צריכים קצת עונג שבת, כמובן לא שכח להביא איתו את העיתון שהוא מגוי עליו ואת השבועון שהוא רגיל לקרוא, כי הוא ממש כמתח מהסיפור בהמשכים שבשבוע שעבר הגיע לנקודת מפנה מאוד גורלית, וביום שישו בצהרים הגיע לדירה שהצליח למצוא בבני ברק.

הוא היה מאוד עייף מהדרך שנשכב לישון גם כשקראו לו ללמוד עם רבי חיים קנייבסקי, שכדרכו התיישב בערב שבת אחרי חצות ללמוד את הפרשה עם רש"י והרמב"ן ושאר מפרשים, אבל מיודענו היה עייף ובכלל לא תכנן ללמוד עם מרן ביום שישו: "בשבת אלמד איתו", אמר, ומרן שר התורה למד לבדו.

כשנכנסה השבת אכל מרן מעט ומיד ישב ללמוד, אבל מיודענו הרי מהדר במצוות עונג שבת ואכל סעודה דשנה שהפילה עליו תרדמה גדולה. כשבאו להעיר אותו ללימוד בשעה 3:00 לפנות בוקר כדרכו של מרן ללמוד לפחות שתיים לפני תפילת 'ותיקין', הסביר היהודי

תורה מגנא ומצלא

עכשיו מתחזקים ומוסיפים בלימוד התורה

המחזור הראשון של 'העמוד היומי'

ביום שני ר"ח חשון מתחילים
מסכת ברכות

רישום לתכנית הלימוד: בעמודות נדרים
רישום לראשי קבוצות כוללי ערב ואחר הצהריים
בעמודות נדרים או במייל: d02562562@gmail.com
לפרטים נוספים: 055-6774807

להקמת שיעורים וקבלת מילנה: בעמודות נדרים או במייל:
d02560860@gmail.com לפרטים נוספים: 055-6717892

לסדרת הכשרה לרכישת כלים למסירת שיעורים: בעמודות נדרים
או במייל: d02561561@gmail.com לפרטים נוספים: 052-7654220

חמישה ימי
הצטרפות
ורישום
ללימוד
'העמוד היומי'

"כשנשנו על דלת ביתו", מספר רבי אשר, "להפתעתנו ניגש הרב שך בכבודו ובעצמו לפתוח לנו, וקיבלנו בסבר פנים יפות ביותר. משהבענו את רצוננו לשמוע ממנו דברי חיזוק. הוא החל להרצות בפנינו בהתלהבות רבה במשך שעה ארוכה דברים נפלאים אודות האמונה הפשוטה.

הוא לקח לדוגמא את התפוז, והראה לנו איך הוא מסודר להפליא עם פלחיו. כל פלח ופלח מלא בגרגירים קטנים, מלאים בנוזל מתוק. הגרעינים שנמצאים בתוך הפלחים גלומים בהם כח עצום, כל גרעין בודד יכול לצאת ממנו אילן גדול, שמניב בכל שנה מאות מאות של פירות הדר מתוקים ונאים בצורתם המרהיבה, בצבעם וטעמם".
 "איך? ... מי?... האם לא רואים בחוש את הקדוש ברוך-הוא?"

"אני המשוגע? אתה הוא משוגע!"

המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א סיפר סיפור נפלא ששמע מהגאון רבי אלחנן משה קונשט זצ"ל, מראשי ישיבת 'קול תורה':
 רבי אלחנן נכנס פעם לחנות מסוימת, בשעה שבעל החנות עזב לרגע את החנות. באותו זמן נכנס לחנות יהודי חילוני שחזותו הוכיחה עליו שהוא רחוק משמירת התורה והמצוות.
 הלה שאל את רבי אלחנן "האתה הוא בעל החנות?", השיב לו רבי אלחנן: "לא! לחנות הזאת אין בעלים!"

התפלא האיש: "מה הפירוש? איך יתכן שאין כאן בעלים? מי סידר כאן על המדפים את כל המוצרים? מי קבע מחיר לכל פרט ופרט העומד כאן למכירה? מי פותח את החנות בבוקר ומי סוגר אותו בערב? האם אינך רואה שיש כאן יד מטפלת?..."

רבי אלחנן המשיך בקו שלו: "אני אסביר לך, הנה כאן בסמוך בנמל חיפה היתה התפוצצות עזה בתוך הים, מיליוני חלקיקים החלו לעוף באויר מעוצמת ההדף של הפיצוץ, עד שנחתו כאן בסדר מופתי בצורת חנות, והנה היא לפניך..."

האיש הסתכל על רבי אלחנן כמי שהשתבשה עליו דעתו: "רוץ לרופא, הינך פשוט אדם לא שפוי..." קבע האיש בפניו.

בדיוק לרגע זה חיכה רבי אלחנן. הוא פתח את פיו והחל בתוכחה גלויה ונוקבת:

"אני המשוגע? אתה הוא משוגע! אתה שהכרזת מרד באלוקי ישראל, ופרקת עול תורה ומצוות מעליך - אתה הוא זה ששנתבשה דעתו! הרי אתה רואה כאן לפניך בריאה כה נפלאה, הכל מסודר לפרטי פרטים בכזו חכמה נפלאה, אם רק פותחים את העינים ומתבוננים רואים שיש בורא עולם, שיש אדון לארץ. ולמרות כן בהנהגת ההפקרות שלך הינך מכריז שהעולם נעשה לבד. היש לך שיגיון גדול מזה!?"

האיש נעצר, נאלם דום, הוא שמע משהו...
 לאדם חסרה רק ההתבוננות, כל אחד לפי רמתו ודרגתו הרוחנית. אם רק פותחים את העינים, אם רק עוצרים לרגע את שטף החיים ומביטים נכוחה - הרי מיד יכולים לראות אמונה!

הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל, בעל 'אור החמה' ומגדולי צדיקי ירושלים, היה נוהג לסור מידי יום לבית תלמידו יבדל לחיים הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, ללימוד חברותא במסכתות הש"ס ולימודים שונים.

ביום מן הימים כשהגישו לפניו מגש עמוס בפירות כדי שישבע צדיק נפשו, התגלגל תפוז אחד מן המגש על הריצפה והתמקם באחת מפניות הבית. עוד לפני שהספיקו בני הבית לעשות משהו, רבי זונדל בזריוותו הנודעת כבר הספיק להתכופף ולהרימו. הוא היה אז למעלה מגיל שמונים, ולמותר הוא לציין שטרחה זו עלתה לו בקושי רב.

שאל רבי גמליאל את רבי זונדל מדוע הִרְבָּה כה טרח, הרי סוף כל סוף יש על התפוז קליפה עבה המגינה על הפרי שלא יתקלקל?

השיב רבי זונדל בתמיהה: "הרי תפוז זה בריאה של הקדוש ברוך-הוא! האיך כדאי עבורי להתכופף ולו רק כדי לזכות ולהחזיק בידי מעשה ידיו של הקדוש ברוך-הוא בכבודו ובעצמו!"
 פלאי פלאים!

זה הוא תמצית חומש בראשית; ספר זה אמור ללמד אותנו מעט להתבונן, קצת לחוש. לראות את האמונה בבהירות, בלי סטיות, בלי ערפל. פשוט להרגיש את בורא עולם בכל צעד ושעל בחיינו!

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

עורך אחראי: הרב משה הרמן • גרפיקה: הרב צבי לוצקין • צילום: פוטו ציון, פלאש 90, שאטרסטוק
 כותבים: הרב יהושע לייבזון • leib1964@gmail.com • הרב ישראל ליוש • israel.layosh@gmail.com
 הרב אליעזר יוטקובסקי • a6150805@gmail.com • הרב אברהם פוקס • sefer012@gmail.com
 הרב ישראל היימן • i0548467550@gmail.com

כתובת מייל לתגובות: info@dirshu.co.il • טלפון: 02-5609000 • הדפסה: חסר ואמונה
 לקבלת העלון במייל: dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

- ◆ האוכל עוף ואורז יחד עם בורקס - האם צריך ליטול ידים ולברך 'המוציא'?
- ◆ גלידה בגביע - האם מברכים 'מזונות' על הגביע?
- ◆ האם מותר לאכול לחם עם 'הכשר' ממאפיה גויית?

• האוכל סעודת פת, פוטר בברכת 'המוציא' את כל מה שנאכל בסעודה כחלק ממנה, דהיינו במטרה להשיב. אבל מאכל הנאכל לשים קינוח ולתענוג בעלמא - כגון גלידה - יש לברך לפני אכילתו.

ברכת פירורי לחם וקמח מצה

• פירורי לחם, קמח מצה וכדומה, ברכתם 'המוציא', ואף אם לא ניכר שמקורם בלחם, כיון שכל עוד לא נעשה בהם שינוי אחר מלבד הפירור או הטחינה, 'שים' לחם עליהם.
• פירורי לחם שבשָׁלָה, או טוגנו בשמן עמוק - פירור שיש בו 'כזית', ברכתו המוציא, ופוטר פירורים שאין בהם כזית הנאכלים לאחריו. ופירור שאין בו כזית, אם אם ניכר שהוא לחם, ברכתו 'מזונות'.
• מאכל 'מצה בְּרִי', העשוי משברי מצה הבלולים בביצה ומטוגנים במעט שמן: יש אומרים, שברכתו 'המוציא'; ויש אומרים, שברכתו 'מזונות'. ויש אומרים, שראוי לאוכלו רק בתוך סעודת פת.

איסור 'פת גויים'

• חכמינו ז"ל גזרו שלא לאכול 'פת גויים', דהיינו לחם שאפאו גוי. ויש מקומות שהנהיגו איסור זה רק בלחם שנאפה על ידי אדם פרטי שלא על מנת למוכרו, ולא בלחם שנאפה על מנת למכרו. ומי שיש לפניו לחם פשוט ממאפיה יהודית, ולחם משובח ממאפיה גויית - אם אינו נוהג איסור בפת גויים, יברך על איזה מהם שירצה; ואם הוא נוהג איסור בפת גויים, יסלק מלפניו את הפת גויים לשעת הברכה.
• מי שנהג מנהג טוב, דהיינו שיש בו 'סרך מצוה', כגון חומרא בדבר המותר מעיקר הדין; והיה בדתו לנהוג כן לעולם, או שהורגל במנהג זה על ידי שנהג בו שלוש פעמים - נחשב מנהגו כנדר מדרבנן.

ברכת 'מזונות' ו'המוציא' על מאפים שונים

• מאפה שמערבים בו סוכר, שמן, ביצים וכדומה - לדעת השולחן ערוך, אם טעם התערובת מורגש היטב, ברכתו 'מזונות'; ולדעת הרמ"א, אין ברכתו 'מזונות' אלא כשהטעם מורגש במידה רבה מאד.

• האוכל מיני מזונות בכמות שמקובל לאכול כסעודה, אף אם הוא עצמו רגיל לאכול יותר מהמקובל - צריך ליטול ידים ולברך 'המוציא' וברכת המזון. וזאת אף אם אוכל מהם בצירוף מאכלים נוספים כמות שמקובל לאכול כסעודה כשאינם נאכלים לבדם. ויש שצ"ד כי רק אכילה מהמאפה לבדו בכמות שמקובל לאכול ממנו לבדו כסעודה, מחייבת בברכת המוציא וברכת המזון.

• מאפה העשוי מקמח ומים בלבד פְּלָחָם, אם הוא קשה ופריך, ונאכל תדיר בדרך עראי, ולא בדרך של 'קביעות סעודה' כללם - ברכתו 'מזונות'.

• נחלקו הפוסקים בדין מצה בכל ימות השנה (לא בפסח), אם ברכתה 'מזונות' או 'המוציא'; ויש שכתבו שירא שמים יאכל ממנה רק בכמות המחייבת ברכת 'המוציא', או שיאכלנה בתוך סעודת פת.

• מאפה דק במיוחד, בין אם דקותו נגרמת מחמת רידוד הבצק, ובין אם היא נגרמת מכך שהבצק נוזלי ומתפשט באפייתו - ברכתו 'מזונות' גם כשאוכלים ממנו כמות של גדולה של קביעות סעודה.

• מאכל שאחד ממרכיביו הוא מחמשת מיני דגן, ברכתו 'מזונות'. אולם, מאפה ממיני דגן, אשר הוסיפו לו לאחר תום האפיה שכבה עבה שאין בה תערובת של דגן - יש לברך על התוספת בנפרד.

• האוכל גלידה בגביע, לדעת פוסקים רבים יברך רק על הגלידה ולא על הגביע, כיון שהוא 'ספל' לגלידה, ואין מטרת האוכל לאכול אותו אלא את הגלידה.

הוא שיתף את בעל החנות בהתלבטותו, בעודו מחווה באצבע אל התמונות: "הנה מצד אחד, תמונה זו משקפת נוף הרים שוויצרי שובה לב, יש בה חן פסטורלי מענג יוצא דופן. מצד שני, תמונה זו של שקיעת החמה, יש בה שיקוף מציאותי יום יומי

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א עם משל מיוחד של המגיד מדובנא וקדושת השבת והמועדים

גדולה וממוסגרת. "את המראה הזאת", הסביר ללקוח, "תוכל לקחת איתך לכל מקום שתלך, להעמיד אותה מול נוף יפה, מול כיפת השמיים בעת שקיעת החמה, מול גלי הים הסואנים, מול ההרים השווייצרים היפהפיים. בקיצור, היא תשקף עבורך את כל מה שתחפוץ, ואגב, זו גם התמונה הכי זולה..."

אומר המגיד מדובנא, בכל מועד פירטה התורה את הדינים הקשורים אליו; מצות בפסת, סוכה בסוכות, שופר בראש השנה וכדומה, וכן לגבי שבת הוזכר בתורה איסורי מלאכה שאסורים לעשות בה: "שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתְּךָ: יוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלַאכְתְּךָ", אבל אין התורה מפרטת את החלק של ה'עשה טוב', כלומר, מה כן אמורים לעשות בשבת ובמועדים, כיצד הם אמורים להיראות, ומהי מהותם ותכליתם, התורה לא פירטה

הסיבה היא, כי השבת והמועדים אין להם פנים קבועות, הם כמו מְרַאָּה גדולה שמשקפת את מה שמציגים מולה, ואין לה משל עצמה כלום; אם מציגים אותה מול נוף יפה או מול גלי ים, זה מה שישתקף ממנה, וכן להיפך, אם ישימו אותה בחדר חשוך ואפל, היא תשקף חושך ואפילה. כך גם השבת והמועדים, כפי רמת ההכנה של האדם לקראתם, כפי מצב הרוממות והקדושה בו הוא יהיה נתון, כך יקבע צורתם ואופיים. ישנם אנשים, שהשבת והחג מתבזבזים אצלם ב'שינה בשבת תענוג', בפיצוח פיצוחים, בקריאת עיתונים ובפספסטי סרק והבל. וישנם אנשים, שכל ההנאה שלהם בשבת ובחג היא קרבת אלוהים והשראת השכינה. הם רואים בימים אלו הזדמנות להשיל מעל צווארם את כל ענייני החולין ולהתעטף בשריאין של קדושה ורוממות ולהשפיע רוחנית על כל בני ביתם. כפי מצב הרוממות והקדושה בו הוא יהיה נתון, כך יקבע צורתם ואופיים. (מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

המגיד מדובנא המשיל משל נפלא מעשה באדם שנכנס לחנות גדולה לממכר חפצי נוי, וביקש לרכוש תמונת קיר יפה ומרשימה. בעל החנות הפנה אותו אל מחלקת התמונות העמוסה בעשרות תמונות מרהיבות עין. הוא החל לעבור בין התמונות כשהוא בוחן כל אחת ואחת מהן בדקדקנות במשך שעה ארוכה.

בעל החנות שהבחין בלקוח שמתעכב יתר על המידה, הציע לו את עזרתו: "במה אוכל לעזור?", והלקוח השיב: "אומר לך מה, רצוני לרכוש תמונה אחת יפה, אבל מה אעשה שכל תמונה כאן יותר מוצלחת ומרשימה מקודמתה, כך שקשה לי להחליט באיזו מהן לבחור".

הוא שיתף את בעל החנות בהתלבטותו, בעודו מחווה באצבע אל התמונות: "הנה מצד אחד, תמונה זו משקפת נוף הרים שוויצרי שובה לב, יש בה חן פסטורלי מענג יוצא דופן. מצד שני, תמונה זו של שקיעת החמה, יש בה שיקוף מציאותי יום יומי, ומגוון צבעי המרגיעים של הבריאה מעניקים לה יופי מיוחד. מצד שלישי, תמונה זו משקפת סימטה ירושלמית עתיקה ונהדרת, נותנת נינוח עתיק ומיוחד מתקופות עברו. מצד רביעי, תמונה זו משקפת חוף ים תכול רחב ידיים, ונותנת משב רוח מרענן ומרגיע לכל מי שמביט בה. כך שיש לי צדדים לכאן ולכאן באיזו מהן לבחור ולרכוש..."

"בנוסף", הוסיף הלקוח לומר, "גם המחיר כאן של התמונות די יקר, והנני מסופק עד איזה סכום ארשה לעצמי להשקיע בעד רכישת תמונה. לכן אני מתעכב כה הרבה, כי אני בעיצומן של ההתלבטויות...". ראה בעל החנות עם מי יש לו עסק, והשיב לו: "תראה בשביל אנשים כמוך יש לי תמונה מיוחדת במינה, הכוללת בתוכה את כל התמונות כולן, והיא גם זולה יחסית לתמונות האחרות. המתן רגע ואביא לך אותה מהחדר הסמוך...". הלך בעל החנות והביא מהחדר הפנימי מְרַאָּה

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה